

NYT FRA EU-STATSSTØTTERET 2023

PROGRAM

14:00 - 14:05 Velkommen

v/Ulla Neergaard, formand for Dansk Forening for Europaret

14:05 - 14:35 Statsstøttepolitik – seneste nyt fra Bruxelles

v/Preben Sandberg Pettersson, ambassaderåd ved Danmarks Faste Repræsentation i EU

14:35 - 15:05 Statsstøttepolitik – seneste nyt fra statsstøttesekretariatet

v/Stine Bredahl Kristiansen, statsstøttechef i Erhvervsministeriet

15:05 - 15:20 Kaffepause

15:20 - 15:50 Praksis del 1: Generelle tendenser i EU-domstolenes og Kommissionens nyere statsstøttepraksis

v/Rass Holdgaard og Grith Skovgaard Ølykke, Poul Schmith/Kammeradvokaten

15:50 - 16:05 Kaffepause

16:05 - 16:45 Praksis del 2: Centrale domme og afgørelser fra EU-domstolene og Kommissionen siden sidst

v/Rass Holdgaard og Grith Skovgaard Ølykke, Poul Schmith/Kammeradvokaten

16:45 - 17:00 Spørgsmål og afrunding

17:00 - Vin og snacks

**MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
OF DENMARK**

Nyt fra statsstøttefronten i EU

**Ambassaderåd Preben Sandberg Pettersson,
EU-Repræsentationen – marts 2023**

Prespe@um.dk

Perhaps breaking state aid news?

« *Alt skal forandres, så alt kan forblive, som det er.* »

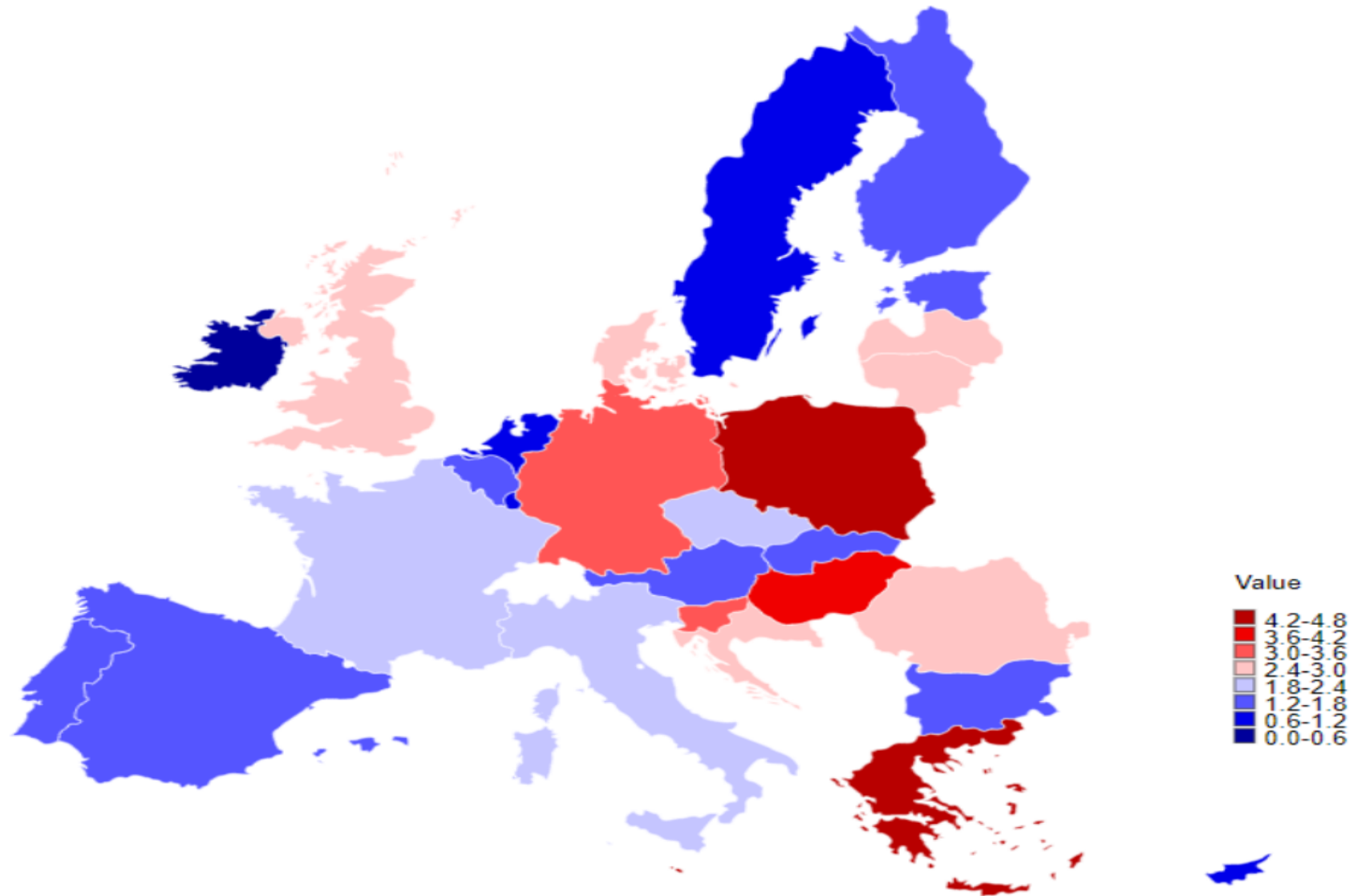
Giuseppe Tomasi di Lampedusa: Il Gattopardo/ Leoparden, 1958

- **Statsstøtte; fokus på kontrol og velfungerende markeder**
 - Til håndtering af kriser og fremme af grøn økonomisk omstilling
- **Udviklingen i statsstøtten i EU og i medlemsstaterne**
 - State aid scoreboard
- **Udvikling af statsstøtte som Kriseløsning og omstillingsinstrument**
 - Bankkrisen
 - COVID 19 – Temporary Framework
 - Ukraine og energikompensation – Temporary Crisis Framework
- **2022 Ukraine, energikompensation, grøn omstilling og global konkurrence**
 - Temporary Crisis and Transition Framework (TCTF)
- **GBER, Deminimisforordning og Important Projects of Common European Interest - IPCEI**

Statsstøtten i EU som procentandel af BNP i 2020

Figure 1: Total State Aid expenditure by Member States, as % of national 2020 GDP

Statsstøttetyper og statsstøtteudvikling som andel af BNP fordelt på EU lande 2020

Figure 2: Total State Aid expenditure by Member State, as % of 2020 national GDP, breakdown between COVID-19 and other State aid measures

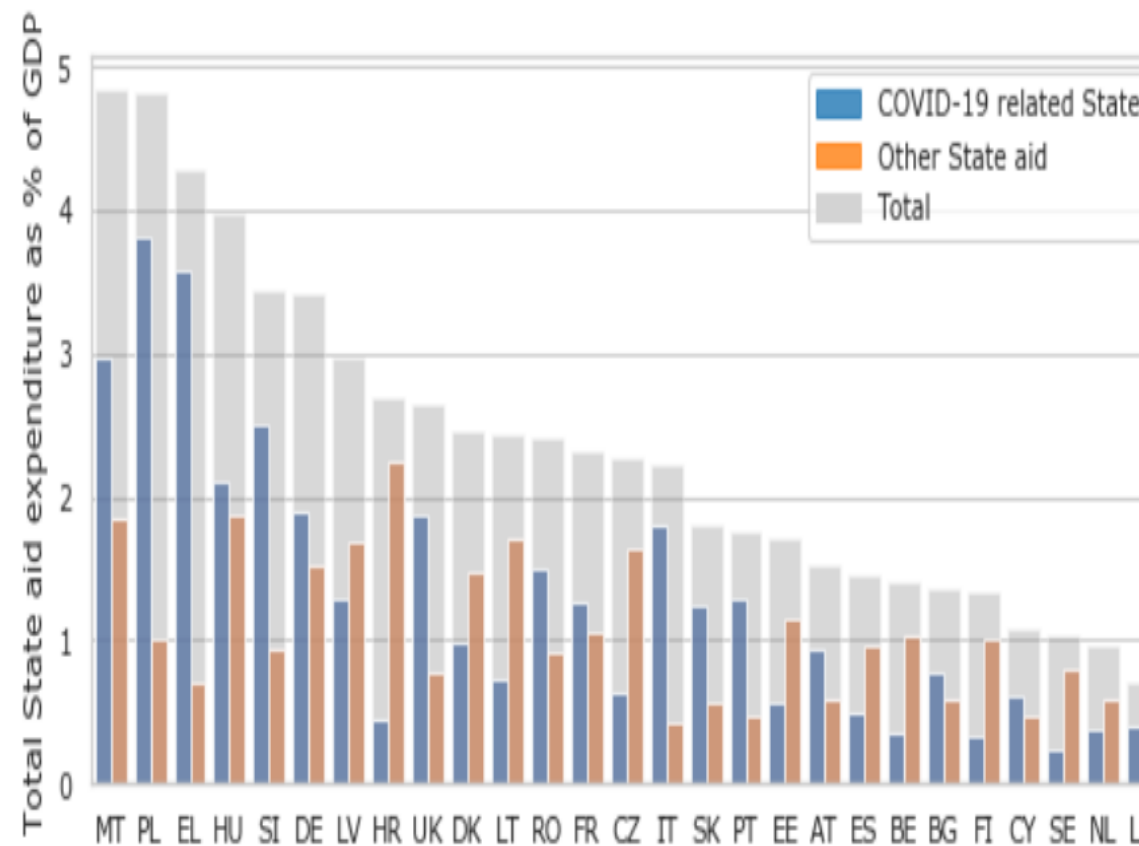
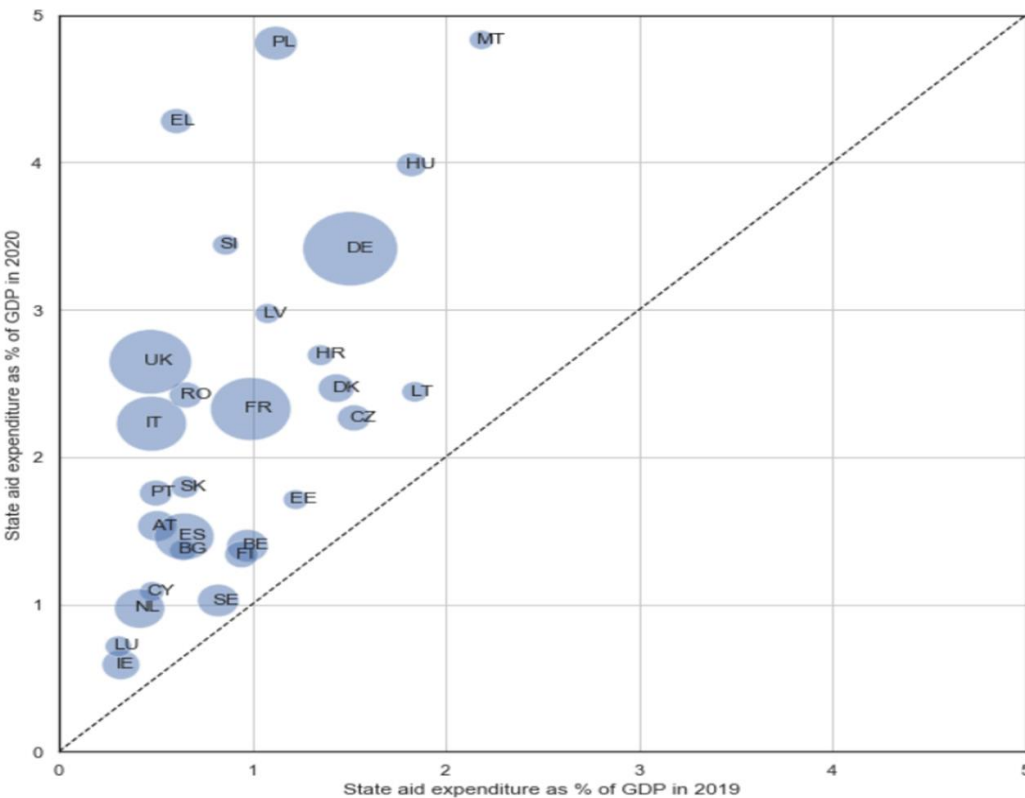
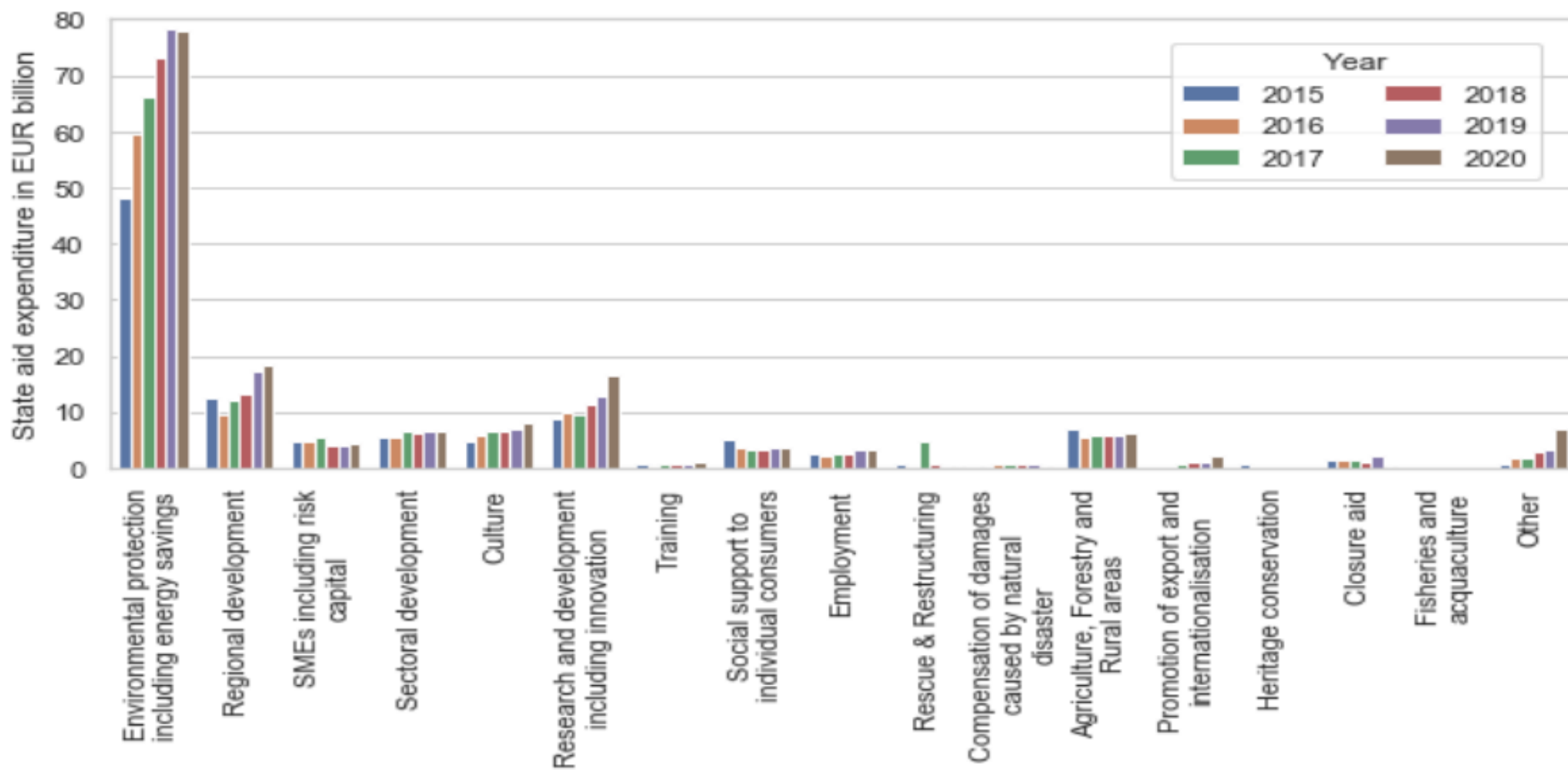

Figure 7: Evolution of total State Aid expenditure between 2019 and 2020, as % of GDP, by Member State (upper chart); Evolution of State Aid expenditure between 2019 and 2020 excluding COVID-19 expenditure, as % of GDP, by Member State (bottom chart)

Statsstøtten i EU 2020 fordelt på formål

Figure 21: Total State Aid expenditure, excluding aid to railways, by policy objective in 2020

Statsstøtte i EU ydet på grundlag af GBER fordelt efter formål 2015 - 2020

Figure 46: GBER State aid expenditure by policy objective in the EU, 2015-2020

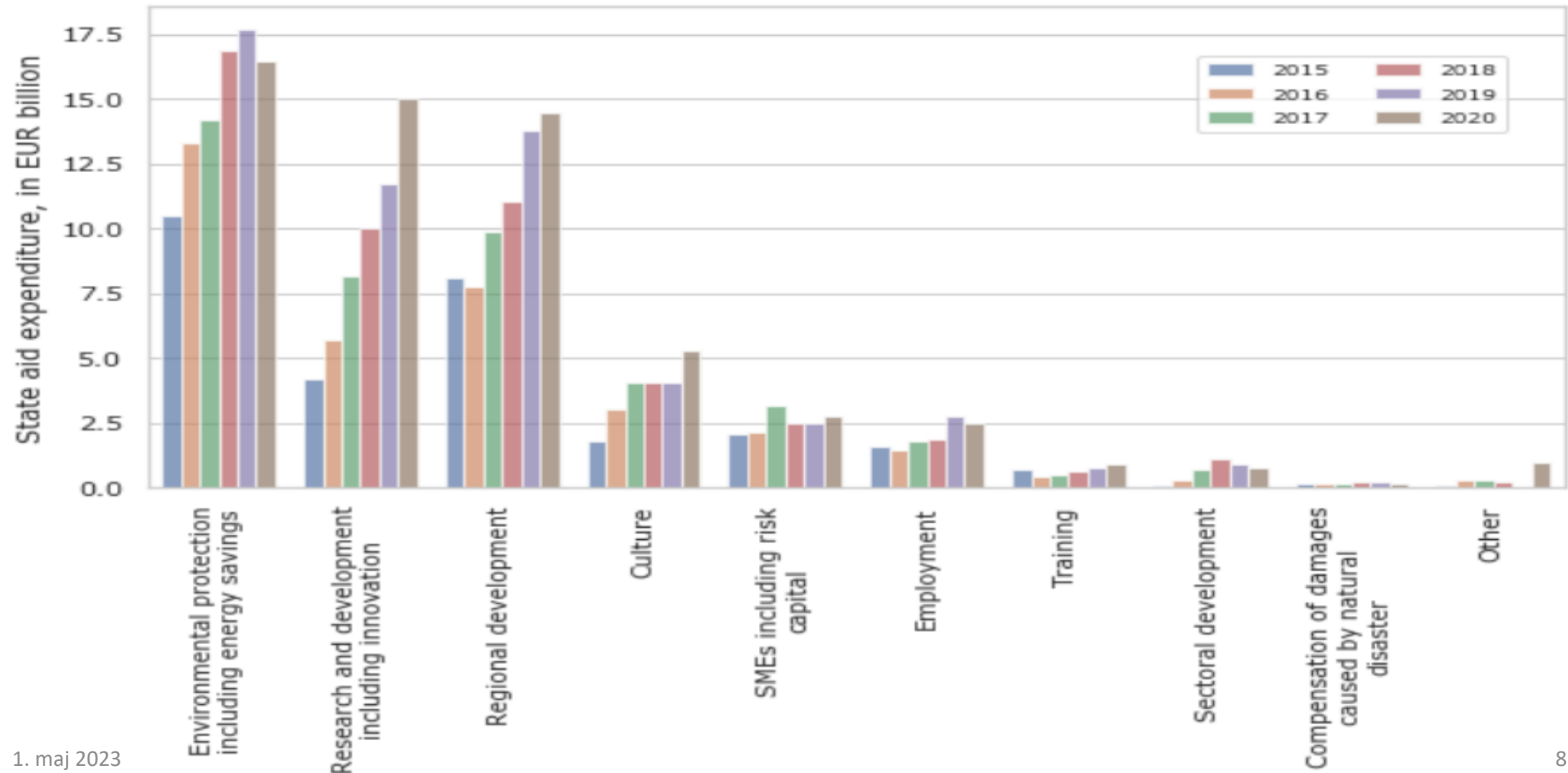

Figure 23: State aid expenditure in Environmental protection and energy savings by Member State, as % of national GDP in 2020

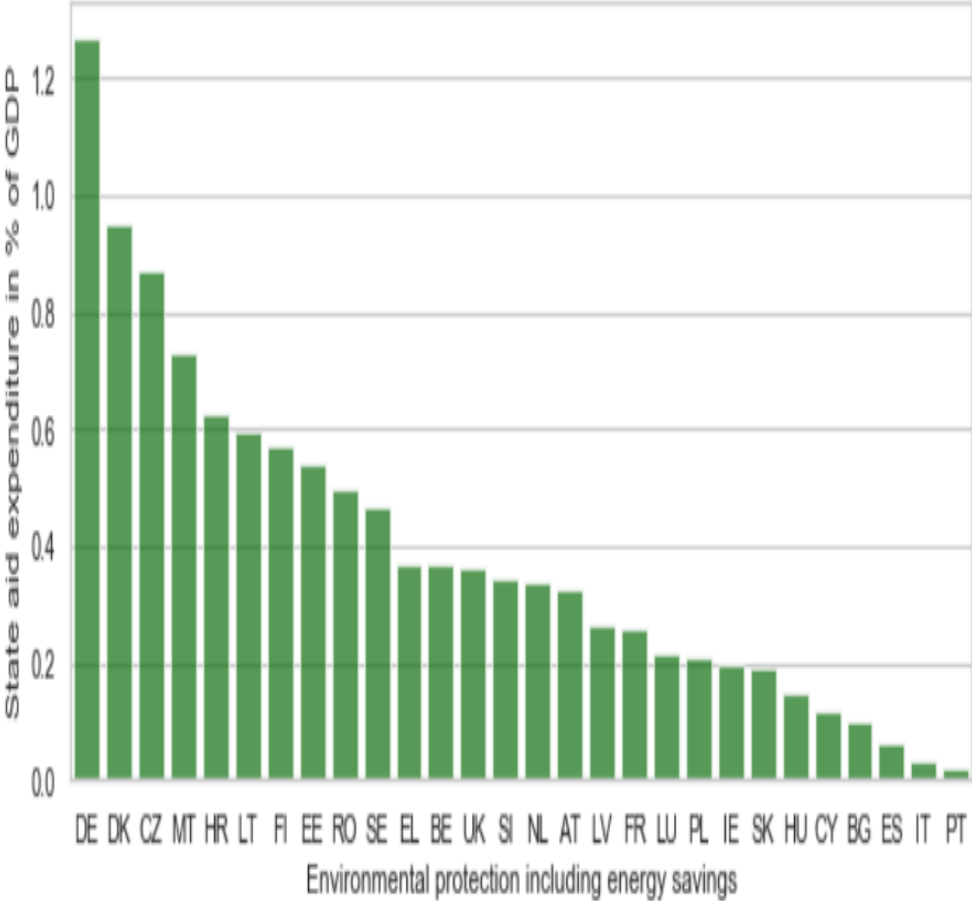
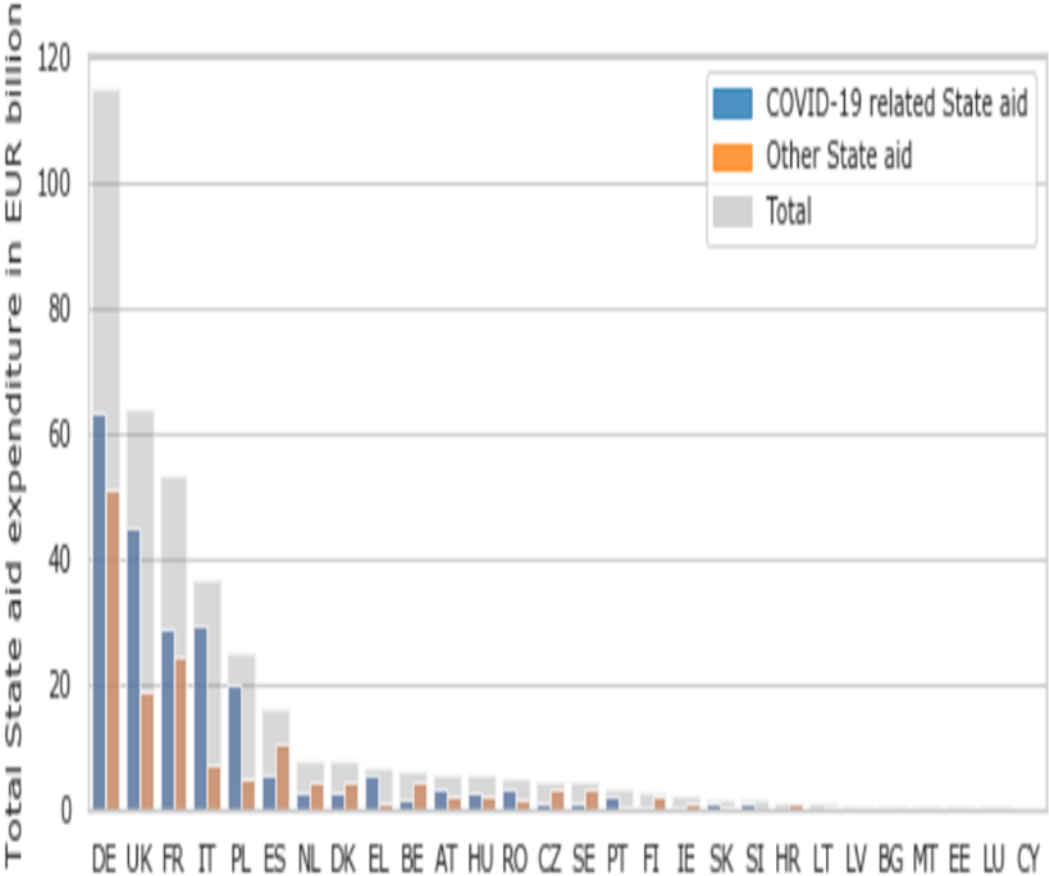

Figure 3: Total State Aid expenditure by Member State, in EUR billion breakdown between COVID-19 and other State aid measures

Revision af statsstøttereglerne 2020 - 2023

			2022				2023
	2020	2021	Quarter 1	Quarter 2	Quarter 3	Quarter 4	
GREEN DEAL	Amendment of the State Aid General Block Exemption Regulation (GBER) in light of InvestEU					Adoption Publication	
	State Aid Modernisation (SAM) Fitness Check	Publication of the Fitness Check results					
	State aid COVID Temporary Framework	Adopted 1 st , 2 nd , 3 rd and 4 th Amendments	Adoption of 5 th and 6 th Amendments	Phasing out as of 30 th June			
	State aid Crisis Temporary Framework		Adoption				
	Competition policy and Green Deal	Launch Public Consultation	High Level conference				
	Framework for State aid research, development and innovation (RDI Framework)				Adoption Publication		
	Climate, Environmental protection and Energy Guidelines (CEEAG)		Adoption Publication				
	Communication on Important Projects of Common European Interest (IPCEI)		Adoption Publication				
	Risk Finance Guidelines (RFG)		Adoption Publication				

Revision af statsstøttereglerne 2020 - 2023

		2020	2021	2022				2023
				Quarter 1	Quarter 2	Quarter 3	Quarter 4	
GREEN DEAL	Regional Aid Guidelines (RAG)		Adoption Publication					
	Amendment of the State Aid Block Exemption Regulation (GBER) in light of the Green Deal		Public consultation				Adoption Publication	9. Marts 2023
	Broadband Guidelines		Public consultation				Adoption	
	Services of General Economic Interest (SGEI) – health and social services				Publication of evaluation results			
	Fisheries guidelines, Block Exemption Regulation (FIBER) and Regulation on <i>de minimis</i>			Public consultation			Adoption	
	Aid to the Agricultural and Forestry Sectors and in Rural Areas (AGRI GL) and Agricultural Block Exemption Regulation (ABER)			Public consultation			Adoption	
	Foreign Subsidies		Legislative proposal				Adoption	
	Short-term export credit insurance communication (STEC)		Adoption Publication					
	Regulation on Exemptions for small amounts of aid (<i>de minimis aid</i>)				Call for Evidence			Adoption (Q2)
Temporary Crisis and Transitional Framework				9. Marts 2023				

Fra statsstøttekontrol til offensivt kriseøkonomisk instrument

Bankkrisen 2008 – 2010, Covid-krisen 2020-2022,
Ukrainekrisen 2022 – Energikrisen 2022 ... - Net Zero Industry / economy –
Grøn omstilling og Konkurrenceevne

Finanskrisen – Bankmeddelelserne

Statsstøtte som instrument til redning og restrukturering

- 15. 9. 2008 gik investeringsbanken Lehman Brothers konkurs.
- Gav chokbølger gennem finansverdenen, finans-institutioner gik ned eller blev reddet af regeringerne med rekordstore hjælpepakker.
- Årsagen var for risikofyldte boliglån i et faldende ejendomsmarked. Det globale finansmarked frøs til.
- Bankpakker i EU Medlemsstater,
- De danske bankpakker 2008....: Stabilisering og redning, restrukturering og afvikling – fx. Roskilde Bank, Forstædernes Bank, Bonusbanken, Max Bank, Fionia Bank, Eik Bank, Amagerbanken, Sparekassen Lolland, Sparekassen Østjylland og Tønder Bank
- DK Garanti på 3600 Mia. Kr. - Finansiell stabilitet
- EU bankmeddelelser 2008 og frem: Garantier, rekapitalisering, hybrid-kerne-kapital, redning – og restrukturering, håndtering af værdiforringede aktiver.....
- Level Playing Field
- Den danske stat som aktionær – 20 mia.kr. - afvikling

Håndtering af Pandemien marts 2020 – 2022 – Covid-19 krisen

- Generelle foranstaltninger, der ikke indebærer statsstøtte – f.eks. generel lønkompensation, generelle skatteudskydelser mv.
- **TEUF Artikel 107, stk. 2, litra b** til brug af **TEUF art. 107, stk. 3, litra b**: ”støtte, hvis formål er at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller af andre usædvanlige begivenheder” til alvorlige forstyrrelser i en medlemsstats økonomi
- Støtte under **Temporary Framework** – ændret 6 gange - målrettet mod at afhjælpe likviditetsklemme i virksomheder og sikre, at forstyrrelserne af covid-19-foranstaltningerne ikke underminerer økonomisk levedygtighed

› Hindre spredningen af covid-19 og kapacitetskrise i sundhedssystemet - og afhjælpe efterspørgselskrise i økonomien pga. nedlukninger

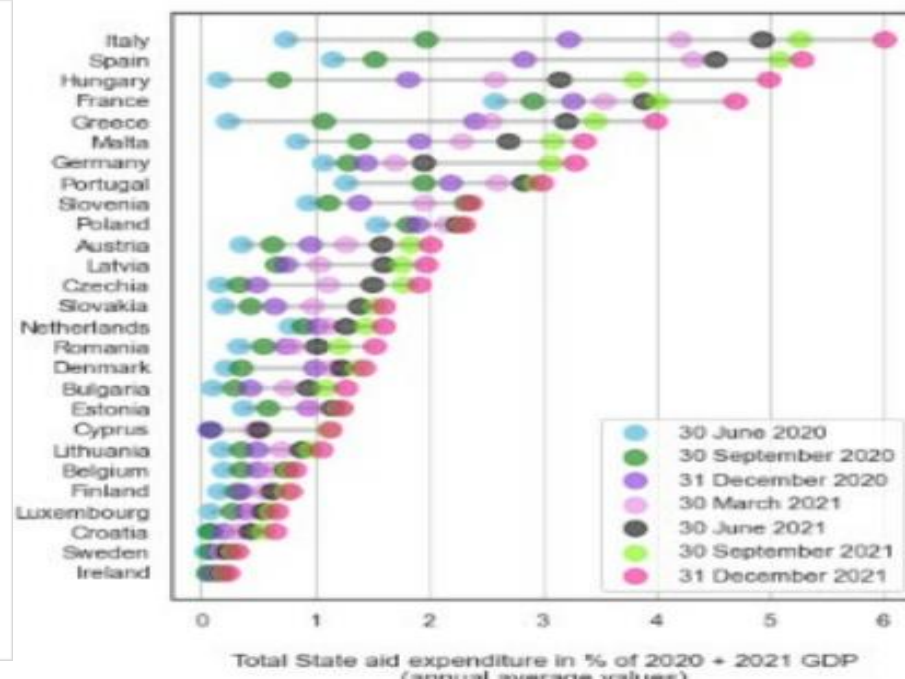
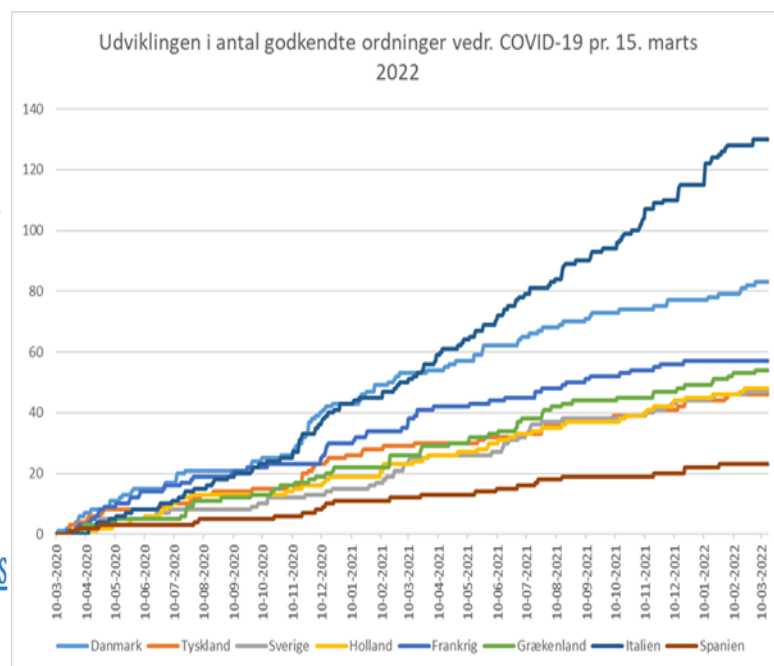
› Kommissionen har pr. marts 2022 truffet over 300 statsstøttebeslutninger om at godkende nationale foranstaltninger

› Det skønnes, at der er tale om budgetter for langt mere end 3 trillioner EUR i total i covid-kompensation i EU

› Den opdaterede liste over pressemeddelelser og beslutninger findes på:

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/what_is_new/State_aid_decisions

[TF and 107 2 b and 107 3 b.pdf](#)

Håndtering af Ukraine - krisen og energikompensation – Temporary Crisis Framework

“Commission considers that the invasion of Ukraine by Russia and the economic sanctions taken in response by the EU or its international partners have created significant economic uncertainties, disrupted trade flows and supply chains and led to exceptionally large and unexpected price increases, especially in natural gas and electricity, but also in numerous other raw materials and primary goods, including in the agri-food sector.”

”Temporary Crisis Framework for State Aid measures to support the economy following the invasion of Ukraine by Russia” 23 03 2022 (C(2022)1890F”

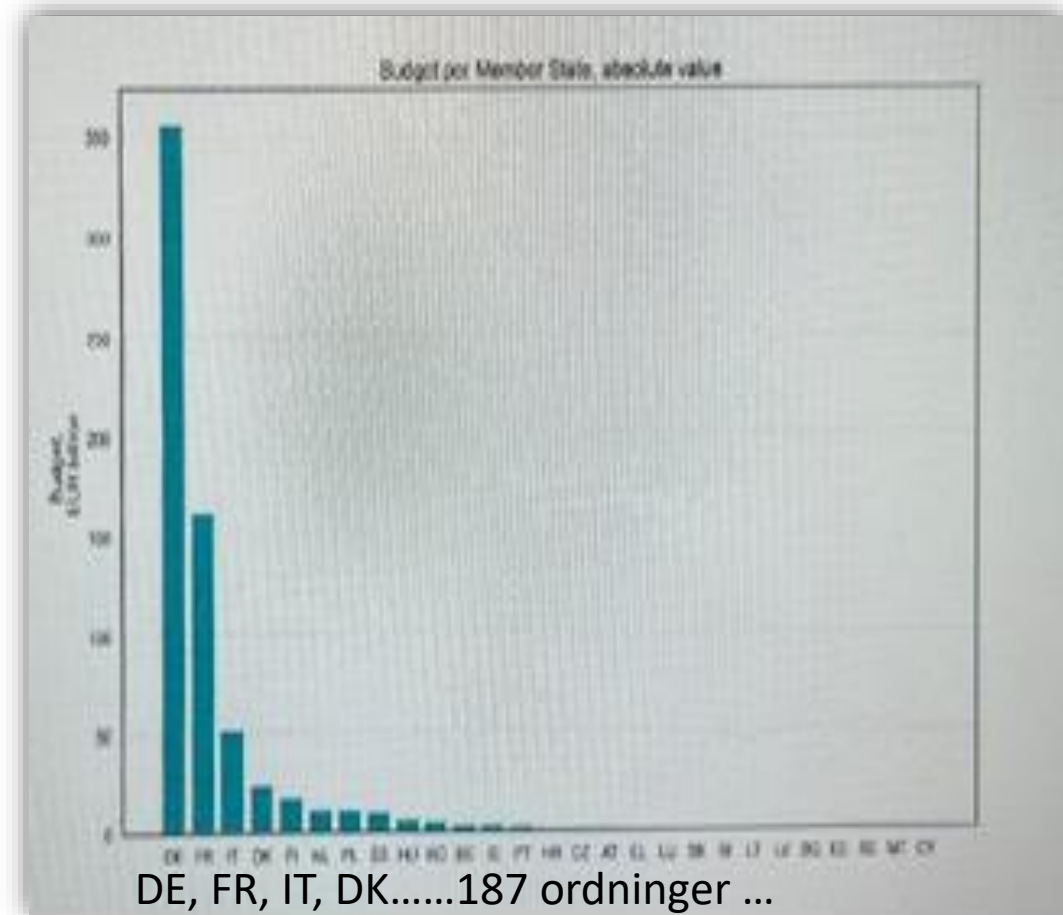
Energipriser og forsyning - Ukraine og energikompensation

Temporary Crisis Framework - 23. marts 2022, 20. juli og 28. oktober 2022.

- 2.1 Mulighed for tildeling af begrænsede mængder støtte i form af direkte tildelinger.
- Virksomheder, der er "påvirkede" af situationen.
- Op til ca. 3 mio. kr. pr. virksomhed.
- Op til ca. 260.000 kr. pr. virksomhed i landbrugs-, akvakultur- og/eller fiskerisektoren.
- 2.2 Likviditetsstøtte i form af garantier,
- 2.3 Likviditetsstøtte i form af lån,
- 2.4 Støtte til ekstraomkostninger forbundet med forhøjede gas- og elpriser,
- Særligt fokus på energiintensive virksomheder
- Senest 31. december 2022 - tilskud, skattebegunstigelser, garantier, lån...
- Medio Januar 2023 – budgetteret 672 milliarder EUR i statsstøtte

1. maj 2023

Budget pr. Medlemsstat i milliarder EURO
TCF + relaterede statsstøttebestemmelser

Ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd 9. februar 2023 – Konklusioner om statsstøttepolitik som geopolitisk instrument – EU's konkurrenceevne i fokus

”I lyset af den nye geopolitiske virkelighed vil Den Europæiske Union handle beslutsomt for at sikre **sin langsigtede konkurrenceevne, velstand og rolle på den globale scene.**

Den Europæiske Union vil styrke sin strategiske suverænitet og gøre sit økonomiske, industrielle og teknologiske grundlag parat til den grønne og den digitale omstilling.

Den vil uddybe det indre marked og sikre lige vilkår både internt og globalt.

Det er afgørende for Den Europæiske Union at styrke sin langsigtede konkurrenceevne og produktivitet. En samlet strategi bør yderligere udnytte det fulde potentiale i det indre marked, som har understøttet Europas velstand siden dets oprettelse for 30 år siden.

Det Europæiske Råd minder om sine konklusioner fra december 2022, navnlig sin opfordring til Kommissionen om at forelægge en strategi på EU-plan for at styrke konkurrenceevnen og produktiviteten, og vil vende tilbage til disse spørgsmål på sit kommende møde.”

Møde i Det Europæiske Råd 9. februar 2023 – Konklusioner om Statsstøttepolitik som geopolitisk instrument – EU's konkurrenceevne i fokus

”Med udgangspunkt i Kommissionens meddelelse om en industriplan for den grønne pagt til den CO2-neutrale tidsalder og i lyset af den kommende dybtgående analyse heraf skal der hurtigt arbejdes videre med følgende indsatsområder:

Statsstøttepolitik: Procedurerne skal gøres enkler, hurtigere og mere forudsigelige og give mulighed for hurtigt at yde målrettet, midlertidig og forholdsmæssig støtte, herunder via skattekreditter, i de sektorer, der har strategisk betydning for den grønne omstilling og påvirkes negativt af udenlandske subsidier eller høje energipriser. Der bør også lægges stor vægt på at bevare SMV'ernes konkurrenceevne.

Integriteten og de lige vilkår i det indre marked skal opretholdes. Det Europæiske Råd opfordrer endvidere til, at EU-instrumenter såsom de vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse gennemføres effektivt ved at øge gennemsigtigheden og strømline procedurerne, navnlig ved at fremskynde udformnings- og vurderingsfaserne. Det Europæiske Råd opfordrer Kommissionen til regelmæssigt at aflægge rapport til Rådet om denne statsstøttepolitik indvirkning på det indre marked og på EU's globale konkurrenceevne.”

2022 – 2023 Udfordringerne for EU's økonomi, konkurrenceevne og grøn omstilling

- Ruslands aggression mod Ukraine 24. februar 2022 og den **geopolitiske** krise i form af **sanktioner** (9 EU pakker) og modforanstaltninger med **effekt på energiforsyning og energipriser, og kritiske produkter** som fødevarer, gødning – og handelsforstyrrelser.
- Behov for at **mindske behovet for fossile brændstoffer** og fremme **vedvarende energi**, fremme **dekarbonisering og nul-emissionsøkonomi**.
- Sikring af **Level Playing Field** og hensyn til at fastholde **social og regional samhørighed** og et **velfungerende indre marked – nødvendighed, proportionalitet og balance**
- **Udenlandske subsidier – US Inflation Reduction Act (IRA)**, august 2022, der vil rejse **\$738 milliarder og \$391 milliarder** til direkte finansiering af **energi- og klimaprojekter**, inklusiv skattefordele for virksomheder lokaliseret i US
- EU bekymring for **statsstøttekapløb og relokalisering** af virksomheder fra **EU til US – og kinesisk konkurrence**
- Bekymring for **EUs langsigtede konkurrenceevne, produktivitet og forsyning med teknologi og råstoffer**, derfor en række EU initiativer på vej: **Chips act, net zero Industry act, critical raw materials act, the single market at 30, long term competitiveness strategy**
- Udfordringerne er: **Regulering, tilladelser, finansiering, kompetencer og færdigheder og samhandel.**
- **Statsstøtte – Temporary Crisis and Transition Framework.....**
- **Dagsordenen er sat af Det Europæiske Råd 9. februar 2023 og den drøftes igen 23.-24. marts.**

Det nye

Temporary crisis and Transitional Framework

“State aid rules, and in particular the Temporary Crisis Framework, have helped Member States cushion the impact of the current crisis in Europe. The Framework that we have adopted today gives Member States the option to give State aid in a fast, clear and predictable way. Our rules enable Member States to accelerate net-zero investments at this critical moment, while protecting the level playing field in the Single Market and cohesion objectives. The new rules are proportionate, targeted and temporary.”

Margrethe Vestager, Executive Vice-President in charge of competition policy - 09/03/2023

Temporary Crisis and transition framework - TCTF – 9. marts 2023 - (C2023) 1711 final

- **TEUF art. 107, 3, B:** ..En alvorlig forstyrrelse i økonomien i en medlemsstat
- **2.1** Begrænsede støttebeløb – compensation 2 mio. EUR pr. MS pr. virksomhed – 31.12.2023
- **2.2 / 2.3** Likviditetsstøtte I form af garantier og rentelettede lån m. fast kreditrisikomargin / max. løbetid
- **2.4** Støtte til afhjælpning af ekseptionelt øgede el- og gaspriser – alle typer – 31. 12 2023 /31.12.2024
 - $P(T) - p(\text{ref}) * 1,5 * q$ – med udgangspunkt i det faktiske el og gasforbrug + ved yderligere tab - EBITDA model
- **2.5** Støtte til vedvarende energi og energilagre – relevans for REpowerEU – inkl. driftsstøtte
- **2.6** Støtte til dekarbonisering og omstilling af industriproduktion (VE-El og brint) – 31.12.2025
- **2.7** Støtte til – yderligere - reduktion af el forbruget – alle støtteformer - 31.12. 2023

2.8 Støtte til accelererede investeringer i strategiske NetZeroEconomy sektorer - nul-emissionsøkonomien

- Støtte til produktion af relevant udstyr: Batterier, solpaneler, vindmøller, varmepumper, elektrolyse og Carbon Capture and Storage, [Atomkraft]
- Investeringsstøtte og driftsstøtte til produktion af kritiske råstoffer
- **SMVere og virksomheder lokaliseret i Regional støtteområder – 107 3 a og 3 c.**
- Kun til **virksomheder i regionalstøtteområder** eller **projekter i mindst 3 MS hvor mindst en MS er Regional støtte region a** ; [> 75 pct. af EU bnp eller oversøiske regioner] – og kun til investering i **state of the art teknologi**
- Der skal føres bevis for **risiko for ex-EU delokalisering** og **være safeguards** mod delokalisering inden for EU's område
- D.v.s. **Matching af støtte i 3. lande** – risiko for udflytning til 3. lande pga. fx IRA
- Kun støtte til **funding gap** – men støtte til både **Capex og Opex**
- Gælder indtil 31.12.2025

Ny Green deal GBER, IPCEI og ny deminimis forordning

GBER

- Øgede og lettere muligheder for støtte til miljøbeskyttelse og energi, og især vedvarende energi: Grøn brint, dekarbonisering, energieffektivisering og grøn mobilitet.
- Lettere IPCEI regler med højere støtteintensitet og anmeldelsestærskler
- Øgede mulighed for uddannelses- og opkvalificeringsstøtte – tærskel på 3 mio. kr.
- Gruppefritagelse af støtteelementer i foranstaltninger til at regulere el-, gas- og varmepriser
- Øgede anmeldelsestærskler – især for støtte til miljøprojekter og FUI
- Forlængelse af GBER indtil 2026

IPCEI gøres simplere at anvende – forventes at 50 pct. af projekterne håndteres efter GBER IPCEI regler

Forslag om ændring af Deminimis Forordningen – **Endnu ikke vedtaget.**

- Deminimis loftet øges sandsynligvis til 275.000 euro over en periode på tre regnskabsår pr. virksomhed / pr. medlemsstat og en forøgelse af loftet for de minimis-støtte til virksomheder, der udfører vej-godstransport for fremmed regning samt for de minimis-støtte i form af lån og garantier
- Derudover er forslaget at indføre et obligatorisk register til indberetning af tildelt de minimis-støtte.

Forordningen om udenlandske subsidier

Forordningen trådte i kraft 12. Januar 2023.
Retter sig mod konkurrenceforvridninger forårsaget af ikke EU subsidier med målet at sikre åbenhed for samhandel og investeringer – og sikre Level Playing field på det indre marked.

Forordning (EU) 2022/2560 af 14 December 2022

Forordningen om udenlandske subsidier

- Et notifikationsbaseret instrument til at undersøge sammenslutninger og koncentrationer der involverer finansielle bidrag fra en ikke EU stat, når den virksomhed der overtages, en af de fusionerende parter eller det pågældende joint venture har en omsætning på mere 500 millioner EUR og transaktionen indebærer et EU ikke bidrag på mere end 50 millioner EUR.
- Et andet notifikationsbaseret instrument til at undersøge bud i en offentligt udbudsproces der involverer finansielle ydelser fra en ikke EU stat når den skønnede kontraktværdi er på mere end 250 millioner EUR og indebærer bud på mere end 4 millioner EUR pr. 3. land.
- Et generelt instrument til at undersøge alle andre markedssituationer hvor Kommissionen kan indlede en undersøgelse ex officio eller kræve en ad-hoc notifikation af mindre koncentrationer og udbudsprocesser.

Nyt om Aarhus Konventionen

- Ved seneste foredrag i 2022 fortalte jeg at der var nyt på vej og statsstøtte ville blive omfattet af Aarhus konventionen fra 1998.
- Det handler om at NGO'er skal have adgang til at indlede en procedure vedr. Kommissionens retsakter og have effektiv adgang til at få dem prøvet ved domstolene med henblik på at forenelighed med EU's miljølovgivning.
- Der blev igangsat en analyse af Aarhus Compliance Committee (ACC), på baggrund af en NGO klage over KOM beslutning i sagen om godkendelse af støtte til det britiske atomkraftværk Hinkley point.
- KOM vil inden for kort tid forelægge en meddelelse om Aarhuskonventionen og statsstøttereglerne.
- Herefter multilaterale drøftelser, med henblik på at finde en løsning, muliggør statsstøtteprocedurerne og kan EU leve op til forpligtelserne i Aarhus konventionen om at give NGO'er proceduremæssige rettigheder i forhold til Kommissionen statsstøttebeslutninger med miljømæssige konsekvenser.
- Budskabet er - hold dig vågen ven – stay woke.

State Aid is expanding just like the Universe

Observations indicate that the universe is expanding at an ever increasing rate. It will expand forever, getting emptier and darker.

Stephen Hawking

**Intelligence is
the ability to
adapt to change.**

Stephen Hawking

Nyt fra Statsstøttsekretariatet

Agenda – den danske tilgang

1. Statsstøttesekretariatet
2. Statsstøtte i krisetider
3. Statsstøtte og global konkurrence
4. Nye regler i det ”almindelige” statsstøtte-set up

Statsstøtte i krisetider

Covid-19 Temporary Framework (TF)

- I kraft 19. marts 2020
- TEUF artikel 107, stk. 3, litra b
- Mulighed for at yde bl.a. likviditetsstøtte til virksomheder påvirket af Covid-19
- Justeret af Kommissionen 6 gange i løbet af 18 måneder
- Udløb 31. december 2022 (solvensstøtte 31. dec. 2023)
- Folketinget afsatte ca. 102 mia. kr. til midlertidige kompensationsordninger til erhvervslivet, heraf 96 mia. kr. til de 3 største ordninger (EM):
 - o Lønkomensation,
 - o Kompensation til selvstændige
 - o Kompensation for faste omkostninger

Ruslands invasion Ukraine Temporary Crisis Framework (TCF)

- Trådte i kraft 23. marts 2022.
- TEUF artikel 107, stk. 3, litra b.
- Mulighed for at yde bl.a. likviditetsstøtte til virksomheder påvirket af krigen i Ukraine, høje energipriser eller øget omstilling til grøn energi
- Justeret af Kommissionen juli 2022 (RepowerEU) og oktober 2022 (forlængelse og vinterhjælp)
- Udløber 31. december 2023

”Vinterhjælp” i Danmark

- Politisk aftale om vinterhjælp af **23. september 2022** - lov om indefrysningsordning for høje energiregninger (lov nr. 1387 af 05. oktober 2022)
- Bl.a. mulighed for at indefryse del af energiregningen for el, gas og fjernvarme (lån):
 - **Virksomheder:** Principperne i TCF pkt. 2.3 og underlagt lånelofter for den maksimale indefrysning.
 - **Energiintensive virksomheder:** TCF pkt. 2.3 underlagt højere låneloft. Virksomheder hvor mindst 3 pct. af omsætningen gik til energiforbrug i 2021.
 - **Energivirksomheder:** Administrerer ordningen (financial intermediaries). Staten yder lån svarende til henstanden, og overtager misligholdelser til inddrivelse via Gældsstyrelsen.
- Politisk aftale af **23. februar 2023** om støtteordning for mindre købmænd og andre energiudsatte fødevareforretninger i små byer ramt af stigende energipriser (de minimis).

Statsstøtte og global konkurrence

USA's klimalov og Inflation Reduction Act

- USA's klimalov og Inflation Reduction Act præsenteret i efteråret 2022
- Ca. 370 milliarder dollar til grøn omstilling frem mod 2030
- Støtte til virksomheder, herunder i form af skatterabatter
- Ydes til produktion af grøn teknologi i USA ("buy American")

Reaktioner

*“...the Inflation Reduction Act should make us **reflect on how we can improve our state aid frameworks**, and adapt them to a new global environment.”*

*“If you look at the IRA, it invests right along the value chain in some strategic sectors. But this is not always the case for our state aid. [...] we will also **take a fresh look at how we support the whole value chain**, down to the mass production of the most strategic green-tech solutions and clean end-products, including through public investment.”*

Præsident Von der Leyen, Brugge 4. december 2022

”Det er positivt, at der er en amerikansk regering, som ønsker at understøtte den grønne omstilling. Men vi skal selvfølgelig have et øje på, hvad det betyder for konkurrencen og samhandlen mellem USA og EU.

Jeg tror ikke, at vi kan undgå at forholde os til statsstøtte i EU”

Mette Frederiksen.” Berlingske, torsdag d. 15. december 2022

Green Deal Industrial Plan

- Vedtaget 1. februar 2023
- Planen indeholder fire søjler:
 1. Et gennemsigtigt og simpelt regulatorisk miljø;
 - 2. Hurtigere adgang til tilstrækkelig finansiering;**
 3. Opgradering af den europæiske arbejdsstyrke; og
 4. Åben handel til sikring af modstandsdygtige værdikæder.

- Forslag til *Temporary Crisis and Transition Framework*
- Forslag til Net Zero Industry Act og Critical Raw Materials Act.
- Vedtagelse af ny Green Deal-GBER.

Temporary Crisis and Transition Framework

- Vedtaget 9. marts 2023
- Understøtte økonomien i lyset af Ruslands invasion af Ukraine (107, stk. 3, litra b)
- Understøtte den grønne omstilling og modsvar til statsstøtte fra tredjelande (artikel 107, stk. 3, litra c)
 - Ukraine – udløber 31/12 2023
 - **Sektion 2.1-2.4**
 - Grøn omstilling – udløber 31/12 2025:
 - **Sektion 2.5:** Støtte til at fremskynde udbredelsen af alle typer vedvarende energi og energilagring
 - **Sektion 2.6:** Støtte til dekarbonisering af industrielle produktionsprocesser ved hjælp af elektrificering og/eller anvendelse af vedvarende og elbaseret brint
 - **Sektion 2.7:** Støtte til yderligere reduktion af elforbruget (forlænget og justeret)
 - **Sektion 2.8:** **NY** – støtte til fremskyndede investeringer i strategiske sektorer relevante for net zero omstilling (matching)

Indhold sektion 2.8 – matchingstøtte

- Støtte til omstillingen til en nulemissionsøkonomi; batterier, solpaneler, vindmøller, varmepumper, elektrolysatorer og udstyr til fangst, anvendelse og lagring af CO₂ (CCUS) – og relevant udstyr
 - Både støtteordninger (pkt. 85) og individuel støtte (pkt. 86).
 - Krav om at en vis del af støtten ligger i regionalstøtteberettigede områder
 - Krav i pkt. 86 om, at støttemodtageren *“påviseligt kunne modtage [...] støtte for en tilsvarende investering i en tredjelandsjurisdiktion uden for EØS”*.

TCTF pkt. 84:

-“ ... medlemsstaterne [kan] overveje at støtte private investeringer for at afhjælpe det produktive investeringsunderskud i sektorer, der er strategiske for omstillingen til en nulemissionsøkonomi, og skabe incitament til hurtig udbredelse heraf, også i betragtning af, at de globale udfordringer udgør en risiko for, at nye investeringer i disse sektorer omdirigeres til fordel for tredjelande uden for EØS.”

Hensyn til regionalstøtteområder

Maksimalt støttebeløb EUR - støtteordninger			Investerings placering		
			Ikke-regionalstøtteområder	C-regioner	A-regioner
			150 mio.	200 mio.	350 mio.
Støtteintensitet	Direkte støtte	Store	15 %	20 %	35 %
		Mellem	25 %	30 %	45 %
		Små	35 %	40 %	55 %
	Støtte i form af skattelettelser, lån eller garantier	Store	20 %	25 %	40 %
		Mellem	30 %	35 %	50 %
		Små	40 %	45 %	60 %

Dansk tilgang – TCTF generelt

- Konstruktiv tilgang – åben for **målrettede, midlertidige** lempelser af statsstøttere reglerne i lyset af den globale konkurrencesituation:
 - Hvis der kan påvises et konkret behov, herunder fordi der underinvesteres i EU, og eksisterende støttemuligheder ikke er tilstrækkelige.
 - Positiv tilgang til øgede muligheder for investeringsstøtte til ”*morgendagens teknologier*”.
 - Mere skeptisk tilgang til nye muligheder for driftsstøtte, der gør EU’s medlemsstater i stand til at matche støtte ydet i tredjelande.

Dansk tilgang - matchingstøtte

- Må ikke bidrage til et statsstøttekapløb – hverken internt i EU eller globalt.
- Strengt krav til dokumentation for at støttebehov skyldes støttemulighed i tredjelande.
- Støtte må ikke føre til, at virksomheder relokterer produktion eller arbejdsplader inden for EU.

Net Zero Industry Act (NZIA)

- Forslag blev fremsat 16. marts 2023.
- Skal styrke rammebetingelserne for grønne teknologier ved bl.a. at fokusere på standarder, udbudsregler m.v.
- Fokus på at gøre tilladelsesprocedurer mere fleksible ved specifikke frister og krav om "one-stop-shop" for at lette kontakten med myndigheder.
- **Dansk tilgang i tidlig interessevaretagelse:** Ikke nye statsstøtteregler i NZIA
- Støtteelementer i forslaget:
 - Husholdninger og forbrugeres køb af "net-zero" produkter, som er listet i bilag til forslaget (artikel 21) .
 - Maksimal støtteintensitet på 5 pct. - og med forbehold for TEUF artikel 107 og 108.

Forordning om udenlandske subsidier

- I kraft primo 2023 – finder anvendelse juli 2023.
- Skal afhjælpe konkurrencefordrejning, der skyldes subsidier, som tredjelande yder til virksomheder, der er aktive på det indre marked.
- Kommissionen er enehåndhæver. Kan undersøge store fusioner og offentlige udbudsprocedurer for økonomisk aktivitet, der modtager subsidier fra et tredjeland, på det indre marked (baseret på anmeldelse).
- Derudover et generelt markedsundersøgelsesværktøj til undersøgelse af alle andre markedssituationer, mindre fusioner og offentlige udbudsprocedurer.
- MS yder bistand – det danske set up er under afklaring.
- 6. februar 2023 offentlig høring om Kommissionens udkast til gennemførelsesretsakt vedr. procedurer iht. forordningen.

Nye regler i det ”almindelige” statsstøtte-regime

Den generelle gruppefritagelsesforordning (GBER)

- Vedtaget 9. marts 2023 (651/2014 af 17. juni 2014)
- Definitioner og støttemuligheder på linje med nye retningslinjer for Klima- energi og miljø (CEEAG), regionalstøtte, risikofinansiering, forskning, udvikling og innovation og bredbånd.
- Generelt øgede støtteintensiteter og anmeldelsestærskler (inflation og IPCEI-hensyn).
- Skærpet forpligtelse til at offentliggøre større støttebeløb - grænsen sænket fra 500.000 EUR til 100.000 EUR.
- Hele GBER forlænges **indtil slut 2026**.

Den generelle gruppefritagelsesforordning (GBER)

- Øgede muligheder for at støtte fx:
 - **Miljø og energi** – udbredelse af vedvarende energi (el, gas, brint), dekarbonisering (carbon capture), grøn mobilitet, biodiversitet
 - **Uddannelse og forskning** – projekter med deltagelse af flere MS, IPCEI, innovationsklynger, "defence research"
 - **Regulering af energipriser** – elektricitet, gas og varme produceret ved hjælp af naturgas eller elektricitet (Ukraine)
 - **Risikofinansieringsstøtte til SMV'er og startups** – finansielle produkter, der støttes af InvestEU-Fonden, skattefordele til private investorer

Dansk tilgang - GBER

- Et "fast track" værktøj, som allerede er til rådighed ift. støtte EU's industriers grønne omstilling og globale konkurrenceevne.
- Ændringen af GBER er længe ventet.
- Indeholder solide garantier, som sikrer, at der kun ydes støtte, hvor det er nødvendigt – samtidig med at støtten kan ydes hurtigt.
- Prioritet for den danske regering at sikre, at Kommissionen og medlemsstaterne samarbejder for at opnå hurtigere statsstøttegodkendelser – ikke bare under kriser

Important projects of common European interest (IPCEI)

- **17. februar 2023 offentlig høring** vedr. Kommissionens kodeks for god praksis i udformningen af vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse
- De fem faser i et IPCEI-projekt:
 - Igangsættelse
 - Design
 - Præ-notifikation
 - Notifikation
 - Rapportering om udførelsen af projektet
- **Dansk tilgang:** Baseret på erfaringer fra brint-projektet er transparens og åbenhed i de indledende faser centralt.

Revision af De minimis-forordningen

- **15. november 2022 offentlig høring** vedr. en ny de minimis-forordning, da den gældende forordning udløber 31. december 2023.
- Forventes vedtaget medio 2023 og vil i så fald træde i kraft den 1. januar 2024.
 - Forhøjelse af det gældende de minimis støtteloft fra 200.000 euro til 275.000 euro (inflation).
 - Krav til medlemsstaterne om at indberette tildelt de minimis-støtte i et EU- eller nationalt **de minimis-register**.

Dansk tilgang – de minimis

- 9 ud af 27 MS har i dag et de minimis register (bl.a. Spanien, Slovenien, Tjekkiet).
- Danmark indhenter i dag de minimis-erklæringer, men har ikke et de minimis-register.
- Øget transparens på statsstøtteområdet er ønskeligt og vil gøre det lettere for de enkelte virksomheder at danne sig et overblik over modtaget de minimis-støtte.
- Skeptisk over for yderligere administrative byrder forbundet med tildeling af de minimis-støtte.

Århus-Konventionen

- Konventionen giver adgang til oplysninger og offentlig deltagelse i beslutningsprocesser, og adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet.
- Konventionens overholdelseskommité fandt, i sag ACCC/C/2015/128 vedr. britisk støtte til atomkraftværket Hinkley Point, at EU ikke har overholdt konventionen.
- Ikke tilstrækkelig adgang til for offentligheden til anfægte Kommissionens beslutninger på statsstøtteområdet
- Kommissionen analyserer pt. konsekvenserne og løsningsmuligheder sammen med MS.
- Balancen:
 - Respekt af EU's og medlemsstaternes forpligtelser efter Århuskonventionen
 - Hensyn til den særlige karakter af EU's statsstøtteregler og -procedure
- Rapport inden udgangen af 2022, men er forsinket pga. arbejde med TCTF og revision af GBER.

Dansk tilgang

- Vigtigt at respektere EU's og medlemsstaternes forpligtelser efter Århuskonventionen
- Samtidig skal der findes en løsning, hvor der ikke skabes retsusikkerhed om Kommissionens statsstøtteafgørelser.
- Så pragmatisk en tilgang som muligt, hvor der tages højde for, at Kommissionen godkender et højt antal af sager (herunder med miljømæssige konsekvenser) og risiko for at forlænge statsstøtteprocesser.

Fremadrettet

Hvad er der i vente?

- Vil politiske ønsker fra MS om muligheder for at yde matchning støtte blive stemt igennem på finanslovene?
- Hvordan vil Kommissionen vurdere kommende notifikationer om matchning støtte? Hvordan vil Domstolen?
- Hvad lægger Kommissionen i midlertidige regler? Vil der ske yderligere forlængelser/justeringer efter 2025?
- Kan det traditionelle statsstøtte-set up (fortsat) leve op til opgaven?
- Hurtighed og simple regler – er det muligt?

Spørgsmål?

PAUSE

PRAKSIS DEL 1 OG 2

v/Partner, advokat Rass Holdgaard og erhvervsjuridisk rådgiver Grith Skovgaard Ølykke

DAGENS PROGRAM

- 1 Overblik over praksis siden sidst
- 2 Opsamling på COVID-19-sagerne
- 3 Søgsmålskompetence
- 4 Støttetildelende myndigheders pligter
- 5 Nyt om MEOP
- 6 Hot topics

DAGENS PROGRAM

- 1 Overblik over praksis siden sidst
- 2 Opsamling på COVID-19-sagerne
- 3 Søgsmålskompetence
- 4 Støttetildelende myndigheders pligter
- 5 Nyt om MEOP
- 6 Hot topics

OVERBLIK OVER PRAKSIS SIDEN SIDST

- Domme fra EU-Domstolen siden sidst (25 domme)

C-130/21 Lukáš Wagenknecht mod Kommissionen

C-885/19 P og C-898/19 P Fiat mod Kommissionen

C-649/20, C-658/20 og C-662/20 Spanien mod Kommissionen

C-164/21 og C-318/21 Baltijas Starptautiskā Akadēmija

C-372/21 Freikirche der Siebenten-Tags-Adventisten in Deutschland

C-705/20 Fossil mod Kommissionen

C-284/21 P Kommissionen mod Braesch

C-614/20 Lux Express Estonia

C-702/20 og C-17/21 DOBELES HES

C-99/21 P Danske Slagtermestre mod Kommissionen

C-470/20 AS Veejaam

C-251/21 'Piltenes meži' SIA

C-331/20 P og C-343/20 P Volotea SA og easyJet mod Kommissionen

C-102/21 og C-103/21 Autonome Provinz Bozen

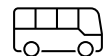

C-442/21 P ITD og Danske Fragtmænd mod Kommissionen

C-429/20 P Solar Ileias Bompaina AE

C-211/20 P Kommissionen mod Valencia Club de Fútbol og Spanien

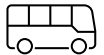

C-656/20 P Hermann Albers mod Kommissionen

OVERBLIK OVER PRAKSIS SIDEN SIDST

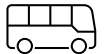
- Domme fra EU-Domstolen siden sidst (25 domme) – fortsat

C-167/19 P og
C-171/19 P Kommissionen mod Freistaat Bayern

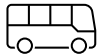

C-332/20 Roma Multiservizi SpA

C-23/22 Caxamar

C-437/21 Liberty Lines

C-666/20 P Gesamtverband Verkehrsgewerbe Niedersachsen eV

C-31/21 Eurocostruzioni

C-409/21 DELID

OVERBLIK OVER PRAKSIS SIDEN SIDST

- Domme fra Retten siden sidst (28 domme)

 T-522/20 Carpatair mod Kommissionen (appelleret til EUD, C-244/23 P)

 T-538/21 PBL og WA mod Kommissionen (appelleret til EUD, C-224/23 P)

 T-666/21 Società Navigazione Siciliana SCpA mod Kommissionen

T-702/21 Ekobulkos mod Kommissionen

 T-260/21, T-525/21 og T-306/21 Breuninger og Falke mod Kommissionen (appelleret til EUD, C-124/23 P og C-127/23 P)

T-626/20 Landwärme GmbH mod Kommissionen

 T-126/20 Autoridad Porturia de Bilbao mod Kommissionen (appelleret til EUD, C-110/23 P)

T-101/18 Østrig mod Kommissionen (appelleret til EUD, C-59/23 P)

T-469/20 Nederlandene mod Kommissionen (appelleret til EUD, C-40/23 P)

 T-111/21 Ryanair mod Kommissionen (Croatian Airlines, Covid-19)

T-668/21 Siremar mod Kommissionen (appelleret til EUD, C-9/23 P)

T-582/20 Ighoga Region 10 m.fl. mod Kommissionen

T-850/19 Grækenland mod Kommissionen (appelleret til EUD, C-797/22 P)

 T-597/19 Helsingin kaupunki mod Kommissionen

 T-150/20 Tartu Agro mod Kommissionen

 T-603/19 Helsingin Bussiliikenne mod Kommissionen (appelleret til EUD, C-697/22 P)

 T-657/20 Ryanair mod Kommissionen (Finnair II, Covid-19) (appelleret til EUD, C-588/22 P)

T-363/19 og T-456/19 UK, Nordirland og ITV mod Kommissionen (appelleret til EUD, C-555/22 P)

OVERBLIK OVER PRAKSIS SIDEN SIDST

- Domme fra Retten siden sidst (28 domme) – fortsat

T-577/20

Ryanair DAC

T-142/21

Wizz Air Hungary mod Kommissionen

T-593/20

Tirrenia mod Kommissionen (appelleret til EUD, C-514/22 P)

T-718/20

Wizz Air Hungary mod Kommissionen (appelleret til EUD, 440/22 P)

T-392/20

Petra Flasker mod Kommissionen (appelleret til EUD, C-447/22 P)

T-508/19

Mead Johnson Nutrition (Asia Pacific) m.fl. Mod Kommissionen

T-95/21

Portugal mod Kommissionen (appelleret til EUD, C-736/22 P)

T-642/19

JCDecaux Street Furniture Belgium mod Kommissionen (appelleret til EUD, C-710/22 P)

T-423/14 RENV Larko mod Kommissionen (appelleret til EUD, C-445/22 P)

T-357/19

Den italienske republik mod Kommissionen

OVERBLIK OVER PRAKSIS SIDEN SIDST

- Afgørelser fra Kommissionen

*770 afgørelser i alt.
Heraf 23 vedrørende
Danmark*

2018	2019	2020	2021	2022
12	6	69	56	24

Policy Area	Case Number [▲]	Member State	Last Decision Date	Title	
State Aid	SA.101089	Denmark	24.02.2023	Compensation to vessel owners for the loss of quota values due to Brexit(Danish title: Kompensation til ejere af fiskerfartøjer for tab af kvoteværdi som følge af brexit)	Show details
State Aid	SA.101091	Denmark	11.07.2022	Permanent cessation of fishing activities as a consequence of Brexit (scrapping or retrofitting of vessels). (Danish title: Støtte til strukturtilpasning af erhvervsfiskeriet, som følge af brexit (ophugning eller ombygning))	Show details
State Aid	SA.101092	Denmark	12.05.2022	Compensation to vessel owners for the loss of income in the first quarter of 2021 due to Brexit (Danish title: Kompensation til ejere af fiskerfartøjer for indkomststab i første kvartal af 2021 som følge af brexit)	Show details
State Aid	SA.102071	Denmark	04.05.2022	Reimplementation of the export-credit insurance scheme for short-term single risk cover	Show details
State Aid	SA.102187	Denmark	24.03.2022	Denmark COVID-19: Notification of adjustment of SA.59960 as amended by SA.61947, SA.101132 and SA.101789 - limited amounts of compensation – scheme for cancelled, deferred or substantially modified large events	Show details
State Aid	SA.102201	Denmark	04.08.2022	Regional aid map for Denmark (2022-2027)	Show details
State Aid	SA.102434	Denmark	28.04.2022	Second re-introduction of winding-up scheme for small banks	Show details
State Aid	SA.102777	Denmark	12.01.2023	State aid scheme for Carbon Capture and Storage in Denmark	Show details
State Aid	SA.103095	Denmark	24.02.2023	Compensation to fish processing and wholesale undertakings for the loss of turnover caused by the reduction of supply in 2021 due to Brexit.	Show details
State Aid	SA.103100	Denmark	13.06.2022	Extension of allocation period of the European Guarantee Fund	Show details
State Aid	SA.103141	Denmark	12.01.2023	COVID-19 - DK - State guarantee for travel operators of the Travel Guarantee Fund	Show details
State Aid	SA.103776	Denmark	08.08.2022	Permanent cessation of fishing activities as a consequence of Brexit (scrapping or retrofitting of vessels) [Støtte til strukturtilpasning af erhvervsfiskeriet, som følge af brexit (ophugning eller ombygning)].	Show details
State Aid	SA.103853	Denmark	29.09.2022	Aid scheme for non-SME mink farmers affected by the COVID-19 outbreak	Show details
State Aid	SA.103946	Denmark	27.10.2022	State aid SA.103946 (2022/N) - Denmark Prolongation and modification of the aid scheme SA.41782 (2015/N) Aid for the preservation of farm animal genetic resources	Show details
State Aid	SA.104446	Denmark	05.04.2023	Reintroduction of aid to production and innovation aid to written media	Show details
State Aid	SA.104461	Denmark	31.10.2022	TCF: Danish deferral scheme for electricity, gas and heating	Show details
State Aid	SA.104475	Denmark	31.10.2022	TCF: Limited amounts of aid in the form of direct grants to cover SMEs' administration costs in relation to the Danish deferral scheme on energy prices	Show details
State Aid	SA.104505	Denmark	04.11.2022	TCF: Liquidity loan scheme for energy intensive undertakings	Show details
State Aid	SA.104602	Denmark	04.11.2022	TCF: Guarantee scheme for financial collaterals for electricity and gas companies	Show details
State Aid	SA.106494	Denmark	30.03.2023	State aid scheme for Carbon Capture and Storage in Denmark (SA.102777 (2022/N))	Show details
State Aid	SA.62196	Denmark	31.03.2023	Alleged breach by the Kingdom of Denmark of the conditions set out in the Commission Decision SA. 39078 which Denmark implemented for Femern A/S	Show details
State Aid	SA.64633	Denmark	15.07.2022	IPCEI Hydrogen – DENMARK – Technology	Show details
State Aid	SA.64636	Denmark	21.09.2022	IPCEI Hydrogen - Hy2Use - Denmark	Show details

OVERBLIK OVER PRAKSIS SIDEN SIDST

- Offentliggjorte meddelelser om brug af GBER i Danmark siden sidst

58 offentliggjorte meddelelser om dansk statsstøtte efter GBER

2017	2018	2019	2020	2021	2022
21	30	40	61	64	51

Policy Area	Case Number. ▲	Member State	Last Decision Date	Title	
State Aid	SA.104949	Denmark		Tilskud til energibesparelse og energieffektiviseringer i erhvervsvirksomheder (Erhvervspuljen)	Show details
State Aid	SA.105454	Denmark		Tilskud til produktion af dansk public service tv (Public Service-Puljen)	Show details
State Aid	SA.105455	Denmark		Tilskud til individuelle varmepumper ved skrotning af olie-, træpille- eller gasfyr (Skrotningsordningen)	Show details
State Aid	SA.105456	Denmark		Tilskud til produktion af dansk public service tv (Public Service-Puljen)	Show details
State Aid	SA.105459	Denmark		Tilskud til spillestedet Vega (under ordningen Regionale spillesteder)	Show details
State Aid	SA.105890	Denmark		Lån til havn - Hanstholm Havn	Show details
State Aid	SA.105891	Denmark		Lån til havn - Hirtshals	Show details
State Aid	SA.106011	Denmark		Lokale Erhvervsfyrtårne II	Show details
State Aid	SA.106012	Denmark		Nationale programmer for Den Europæiske Regionalfond og Den Europæiske Socialfond Plus; "Stærke virksomheder gennem innovation, digitalisering og grøn omstilling" og "Et stærkt Danmark gennem uddannelse og kompetencer".	Show details
State Aid	SA.106014	Denmark		Udvikling af turismeområder	Show details
State Aid	SA.106108	Denmark		Matchfinansierungsordnung	Show details
State Aid	SA.106179	Denmark		Ordning for økonomisk risikoafdækning i forbindelse med geotermiboringer	Show details
State Aid	SA.106591	Denmark		MUDP - Miljøteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram	Show details
State Aid	SA.106675	Denmark		Lån til fjernvarme - Tårnby Forsyning Varme	Show details
State Aid	SA.106728	Denmark		Music Export Danmark	Show details

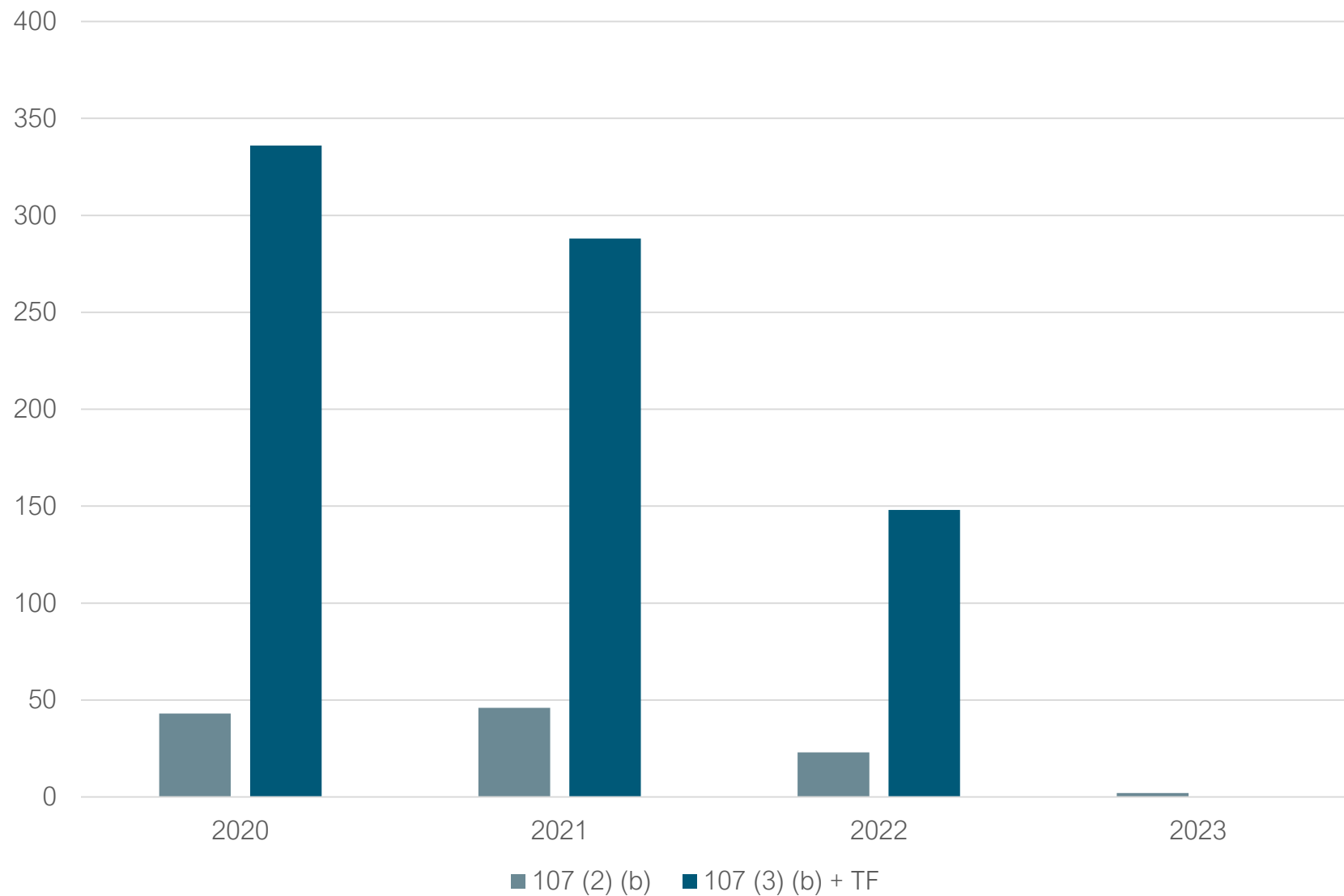
Listen fortsætter

DAGENS PROGRAM

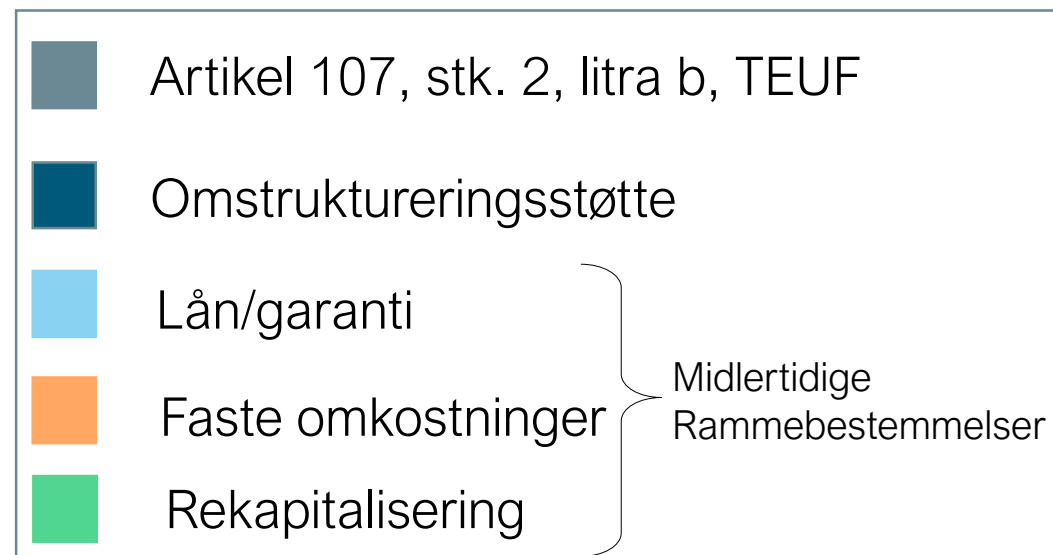
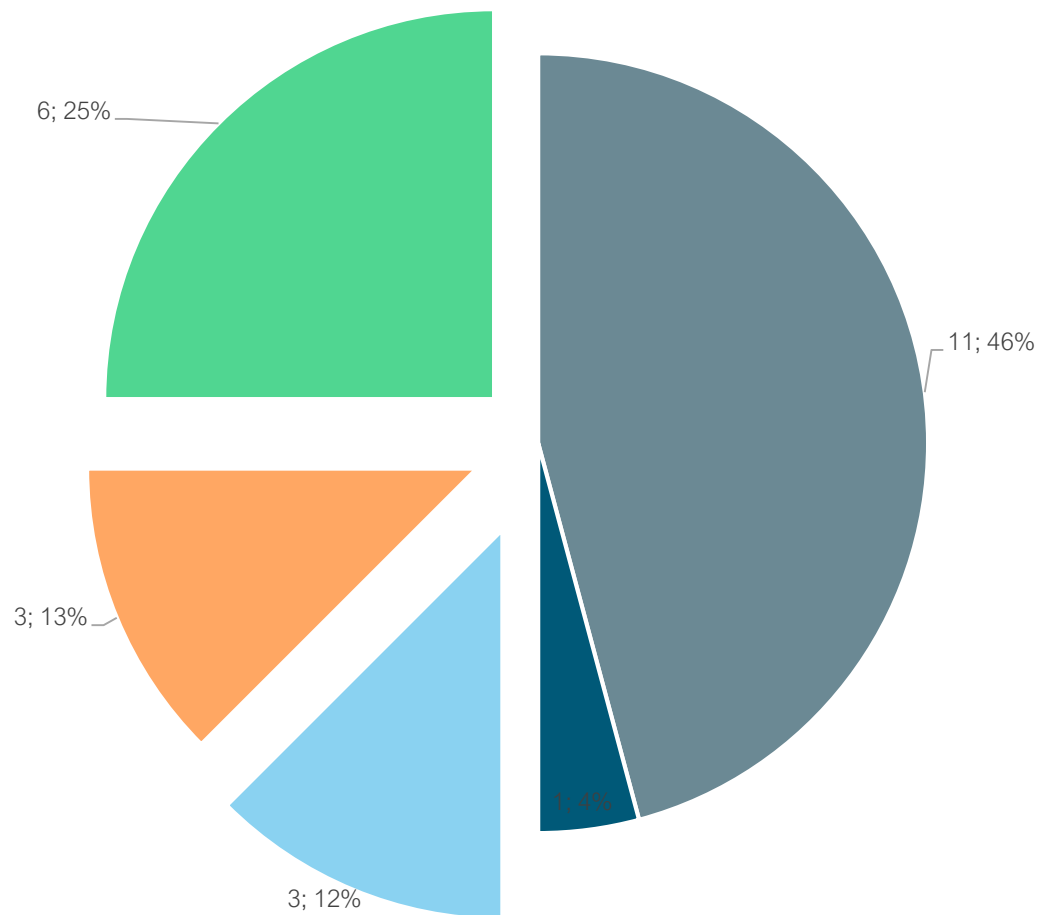
- 1 Overblik over praksis siden sidst
- 2 Opsamling på COVID-19-sagerne
- 3 Søgsmålskompetence
- 4 Støttetildelende myndigheders pligter
- 5 Nyt om MEOP
- 6 Hot topics

SAGER OM COVID-19 STØTTE SIDEN 2020

VERSERENDE SAGER FOR RETTEN PR. 25.APRIL 2023 (24)

KOMMENDE DOMME FRA RETTEN PÅ COVID-19-OMRÅDET

T-34/21 og T-87/21

Ryanair mod Kommissionen (Lufthansa) (dom forventes 10/5)

T-102/21

Bastion Holding m.fl. mod Kommissionen (dom forventes 10/5)

T-238/21

Ryanair mod Kommissionen (SAS II) (dom forventes 10/5)

T-289/21

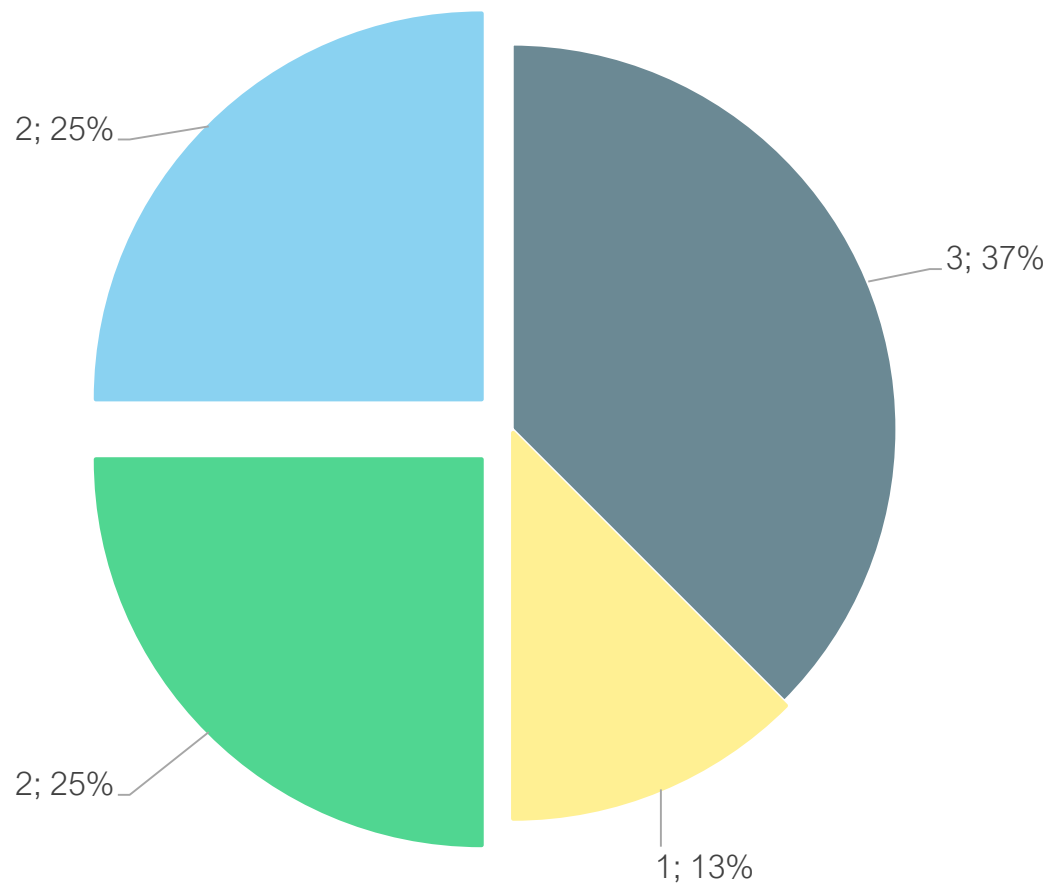
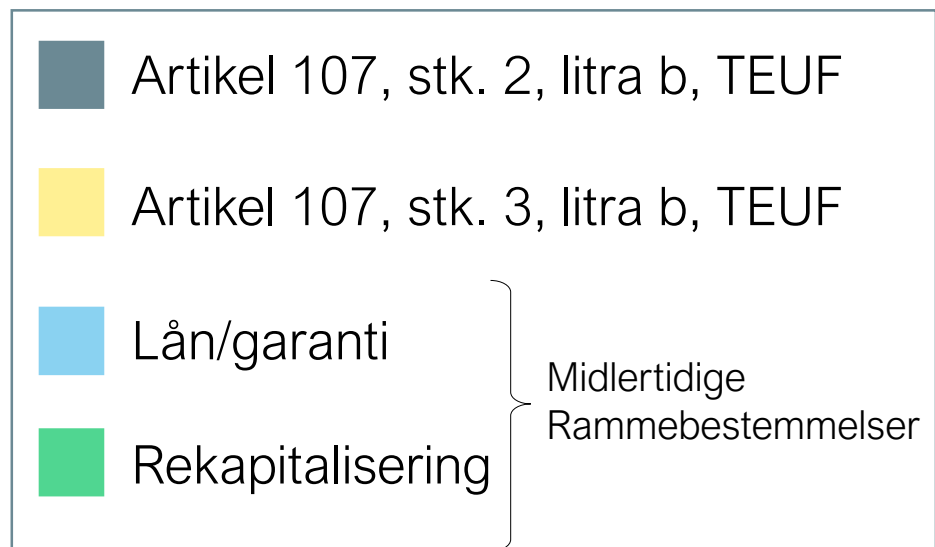
Bastion Holding m.fl. mod Kommissionen (dom forventes 10/5)

T-513/21

Bastion Holding m.fl. mod Kommissionen (dom forventes 10/5)

VERSERENDE SAGER FOR EUD PR. 25. APRIL 2023 (8)

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT PITRUZZELLA AF 26 JANUAR 2023 I SAG C-320/21 P, RYANAIR MOD KOMMISSIONEN

Ryanairs anbringender er bl.a., at Retten tog fejl i sin vurdering, fordi

- der ikke på grundlag af artikel 107, stk. 2, litra b, TEUF kan tildeles kompensation for COVID-19 skader til en enkelt virksomhed, når en hel sektor har lidt tab,
- tildelingen af støtte ikke var proportional, da tabet som den kompenserede for, var et fremtidigt tab grundet COVID-19 situationen, og derfor ikke kunne beregnes præcist på tidspunktet for Kommissionens afgørelse, og
- tildeling af støtte til SAS var i strid med forbuddet mod nationalitetsdiskrimination og udgjorde en hindring for den fri bevægelighed.

Retten: der kan gives individuel støtte, fordi:

- 1) der er ikke pligt for medlemsstaterne til at give statsstøtte, og
- 2) medlemsstaterne har ikke pligt til at dække alle tab, der er opstået, som følge af en usædvanlig begivenhed

Generaladvokaten:

Ordlyd + formål udelukker ikke individuel støtte, men det kan ikke være til en vilkårlig virksomhed. Test for individuel støtte under 107, stk. 2, litra b, TEUF:

- usædvanlig begivenhed,
- tab,
- kausalitet,
- fravær af overkompensation,

- begrunde valg af individuel støttemodtager i specifikke målsætninger, som vedrører operatørens økonomiske virksomhed eller specifikke egenskaber.

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT PITRUZZELLA AF 16 MARTS 2023 I SAG C-209/21 P, RYANAIR MOD KOMMISSIONEN

Ordningens overholdelse af proportionalitetsprincippet:

Retten:

”53 Ifølge retspraksis skal Kommissionen imidlertid ikke tage abstrakt stilling til alle tænkelige alternative foranstaltninger...”

Generaladvokaten:

”[Medlemsstaterne] er forpligtede til at overholde proportionalitetsprincippet i alle dets dele...de..»mindre restriktive foranstaltninger«, som Kommissionen skal tage stilling til [skal], kunne yde ... et lige så effektivt bidrag til det formål, som forfølges ved indførelsen af støtten...”

Balancetest i artikel 107, stk. 3, litra b, TEUF?

Retten:

Traktatens ophavsmænd fandt, at det [per se] var i Unionens interesse at afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i en medlemsstats økonomi. Ikke krav om afvejning mellem støttens positive og negative indvirkninger, når betingelserne i bestemmelsen er opfyldt.

Generaladvokaten:

Afvejning mellem positive og negative virkninger er del af enhver proportionalitetsvurdering under artikel 107, stk. 2 og 3, TEUF.

Når midlertidige rammebestemmelser er overholdt, kan denne afvejning antages at være foretaget.

DAGENS PROGRAM

- 1 Overblik over praksis siden sidst
- 2 Opsamling på COVID-19-sagerne
- 3 Søgsmålskompetence
- 4 Støttetildelende myndigheders pligter
- 5 Nyt om MEOP
- 6 Hot topics

Artikel 24, stk. 2, i
procedureforordningen:

"Alle interesserede parter kan
indgive en klage for at underrette
Kommissionen om påstået ulovlig
støtte eller om påstået misbrug af
støtte."

🕒 This Article is From Aug 11, 2021

Lionel Messi Signs 2-Year Deal With French Club PSG After Leaving Barcelona

Lionel Messi, 34, will wear the number 30, the number he had when he began his professional career at Barca, and is set to be unveiled by PSG at a press conference they have called for 11:00 am (0900 GMT) Wednesday.

World News | Agence France-Presse | Updated: August 11, 2021 2:34 am IST

TRENDING

"BJP Can't Be Defeated, Unless...": Prashant Kishor's Advice For Opposition

Finland Tops World Happiness Report, India's Ranking Is...

Indian Consulate In San Francisco Attacked By Khalistan Supporters

Third Front Attempt? Arvind Kejriwal

Lionel Messi: "I am excited to begin a new chapter of my career at Paris Saint-Germain"

C-284/21 P, BRAESCH, EU:C:2023:58

Hvordan kan sagsøgerne forsvare deres interesser?

Tilsagn

(artikel 4, stk. 3, i forordning 2015/1589)

Medlemsstaten er ansvarlig for gennemførlighed af tilsagn

National domstol

Betingelser

(artikel 9, stk. 4, i forordning 2015/1589)

Kommissionen er ansvarlig for gennemførlighed af betingelser

Unionens domstole

Artikel 263, stk. 4, TEUF: "prøvelse af retsakter, ... som berører denne umiddelbart og individuelt"

- Søgsmålskompetence til at anfægte statsstøtteafgørelser baseret på indledende undersøgelse mhp. at varetage proceduremæssige rettigheder:
- opfylde betingelser for at være "interesseret part" jf. artikel 108, stk. 2, TEUF og artikel 1, litra h, i procedureforordningen.
- Følger af fast praksis, at det bl.a. er virksomheder, der:
 - Er konkurrent til støttemodtageren, eller
 - kan påvise, at støtten får en konkret indvirkning på dens situation.

C-99/21 P, DANSKE SLAGTERMESTRE, EU:C:2022:510

Artikel 263, stk. 4, 3. led:

”[prøvelse af] regelfastsættende retsakter, der berører vedkommende umiddelbart, og som ikke omfatter gennemførelsesforanstaltninger.”

- 1) Umiddelbar indvirkning på sagsøgerens retsstilling (på statsstøtteområdet: ”ugunstig konkurrencestilling”, jf. C-622/16 P – C-624/16 P, Montessori, EU:C:2018:873, pr. 43)
- 2) Intet skøn til adressaten

Retten:

”sagsøgeren [har] ikke godtgjort, at sammenslutningens medlemmer konkret er blevet påvirket af den omhandlede foranstaltning, og hvilke medlemmer der i så fald er tale om, ligesom den heller ikke har påvist, hvilke konsekvenser foranstaltningen har for medlemmernes konkurrencemæssige stilling.”

Krav at der fremlægges konkrete data om: medlemmernes markedsandele, markedsandele for modtagerne af den angivelige støtte, medlemmernes omsætning og indtægter samt den indvirkning, som afgifterne for spildevandshåndtering har på de priser, som medlemmerne kan fakturere deres kunder for.

EUD:

”...umiddelbar vurdering af risikoen for, at Kommissionens afgørelse om, at den pågældende nationale foranstaltning ikke udgør statsstøtte, der er uforenelig med den indre marked, skal føre til en ugunstig konkurrencesituation for appellantens eller dennes medlemmer...”

DAGENS PROGRAM

- 1 Overblik over praksis siden sidst
- 2 Opsamling på COVID-19-sagerne
- 3 Søgsmålskompetence
- 4 Støttetildelende myndigheders pligter
- 5 Nyt om MEOP
- 6 Hot topics

T-626/20, LANDWÄRME,

- Kommissionen:
 - Nationale ordninger skal anvendes ens på national biogas og importeret biogas, ellers risiko for brud på forbuddet mod forskelsbehandling og for overtrædelse af artikel 110 TEUF om diskriminerende skatter og afgifter.
- Retten:
 - Om forbud mod forskelsbehandling: salg af biogas, hvis meromkostninger *er* blevet kompenseret, kan ikke sammenlignes med salg af biogas, hvis meromkostninger der endnu *ikke er* blevet kompenseret for.
 - Om artikel 110 TEUF: National støtte må *ikke* føre til overkompensation, så det er ikke diskriminerende, at importeret biogas *ikke* overkompenseres ved kumulationen af støtteordninger i oprindelsesland og en svensk støtteordning. Overkompensation er et objektivi kriterium.

- De minimis
- Deggendorf

Selektivitetstest afhænger af ordningens karakter

- **Tre-trins test:** Afslører selektivitet i fordelagtige skatteforanstaltninger, som *alle* virksomheder tilsyneladende kan drage fordel af.
- **Skøn:** Skatteforanstaltninger der som udgangspunkt *ikke* kan anses for at være generelle, fordi skatteforvaltningen har skønsbeføjelse

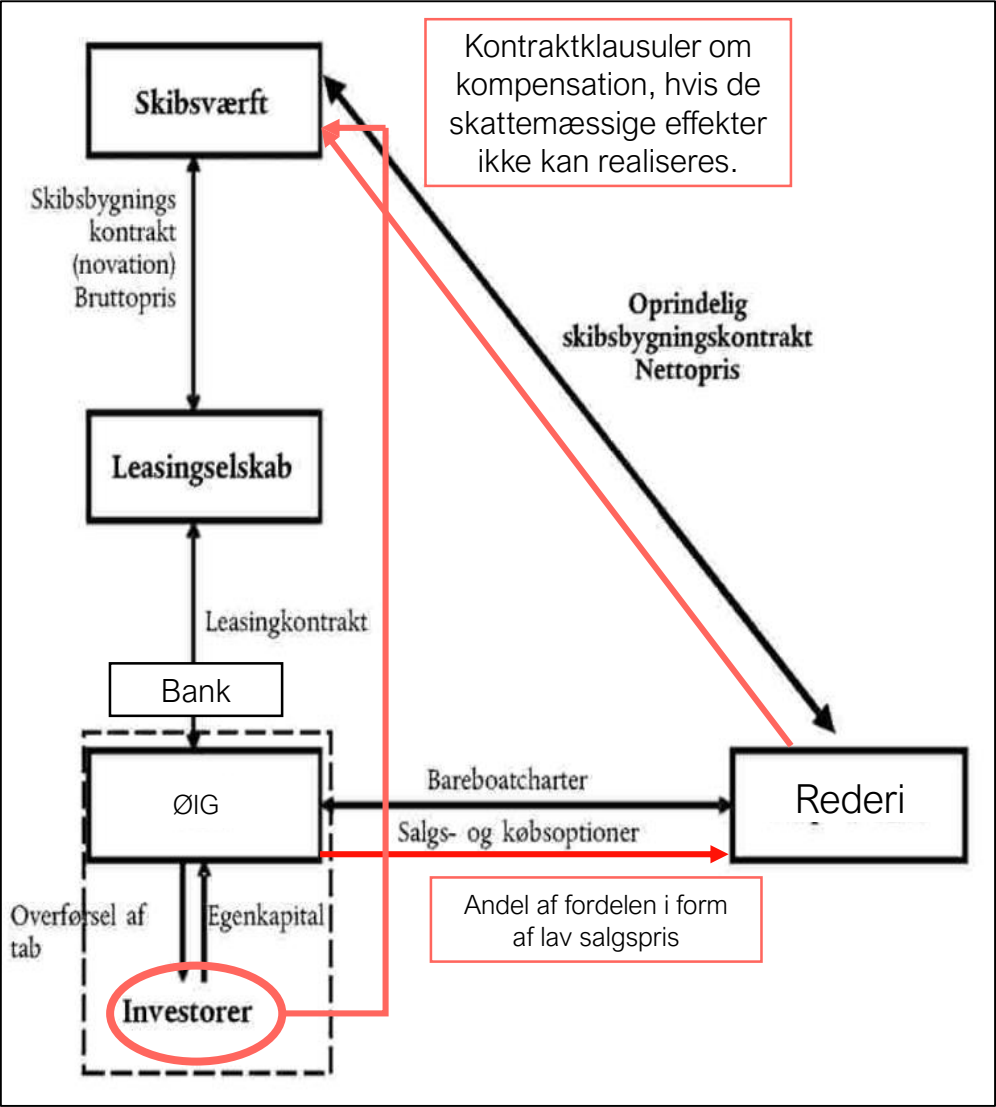
Tretrins test:

- Identificere referencesystem, den "normale ordning"
- Skatteforanstaltningen skal udgøre en afvigelse fra den almindelige ordning, for så vidt som den indfører en differentiering mellem erhvervsdrivende, som i forhold til det formål, der forfølges med den almindelige ordning, er i sammenlignelig situation (faktisk og retlig).
- Det skal undersøges om denne differentiering er berettiget ud fra karakteren eller opbygningen af ordningen.

Skøn:

- Godkendelsesordning, hvor der er vid skønsbeføjelse for skattemyndighederne, som gør det muligt at differentiere mellem erhvervsdrivende, som i forhold til det formål, der forfølges med den almindelige ordning, er i sammenlignelig situation (faktisk og retlig).
- Godkendelsesordninger er *ikke* selektive, hvis betingelserne for godkendelse er fastsat for at tjene et identificerbart skattemæssigt mål, og de kriterier, der skal anvendes af myndigheden, er uadskilleligt forbundet med skatteordningens karakter.

C-649/20 P, C-658/20 P OG C-662/20 P, SPANIEN MOD KOMMISSIONEN, EU:C:2023:60

	Skibsværft	Leasing selskab	Bank	ØIG	Investorer	Rederi	Tilbagebetalingskrav
Kommissions afgørelse 2013 (SA.21233)	Indirekte (ikke muligt at opgøre)	Indirekte	Indirekte	Direkte	Direkte	Mgl tilregnelse	Investorer
Retten 2015 (T-515/13 og T-719/13)	-	-	-	Ingen fordel = ingen støtte.	Generel ordning = ikke støtte	-	Manglende begrundelse for ØIG = investorer.
EUD 2018 (C-128/16 P)	-	-	-	Direkte	Direkte	-	Investorer
Retten 2020 (T-515/13 og T-719/13 RENV)	-	-	-	Direkte	Direkte	-	Investorer
EUD 2023 (C-649/20 P, C-658/20 P og C-662/20 P)	-	-	-	Direkte	Direkte	Direkte	Investorer, rederier

Kommissionens afgørelse

Virksomheder kan ikke indgå aftaler, der ”beskytter støttemodtagere mod tilbagesøgning af ulovlig og uforenelig støtte ved at overføre de retlige og økonomiske risici ved en sådan tilbagesøgning til andre personer, [da det] strider imod selve kernen i det system til kontrol af statsstøtte, der er fastlagt i traktaten”.

C-702/20 OG 17/21 DOBELES HES, EU:C:2023:1

- Nationale domstole har kompetence til at vurdere, om en statsstøtte udgør de minimis-støtte, som ikke er underlagt den anmeldelsespligt, jf. artikel 108, stk. 3 TEUF.
- Konkret vurdering, om der var tale om de minimis-støtte.
- Nationale domstole kan betinge tilkendelsen af et krav, at den nationale ordning, som kravet udspringer af, anmeldes til og godkendes af Kommissionen.
- Forældelsesfristen løber fra det tidspunkt, hvor den ulovlige støtte *tilkendes* støttemodtageren, jf. art 17, stk. 2, i procedureforordningen. I den konkrete sag betød det iflg. EUD fra udbetalingstidspunktet.
- Da de omtvistede beløb ikke var udbetalt, udgjorde de ikke eksisterende støtte.

”48 [...] når en national myndighed konstaterer, at en støtte er blevet tildelt i strid med artikel 108, stk. 3, sidste punktum, TEUF, påhviler det den på eget initiativ at tilbagesøge den ulovligt tildelte støtte (jf. i denne retning dom af 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, præmis 92).

49 Det skal tilføjes, at der i et sådant **tilfælde** principielt intet er til hinder for, at den pågældende medlemsstat finder, at kun den del af støtten, der ikke opfylder kriterierne i forordning nr. 651/2014, skal tilbagebetales.”

OPSAMLING PÅ TILBAGESØGNING

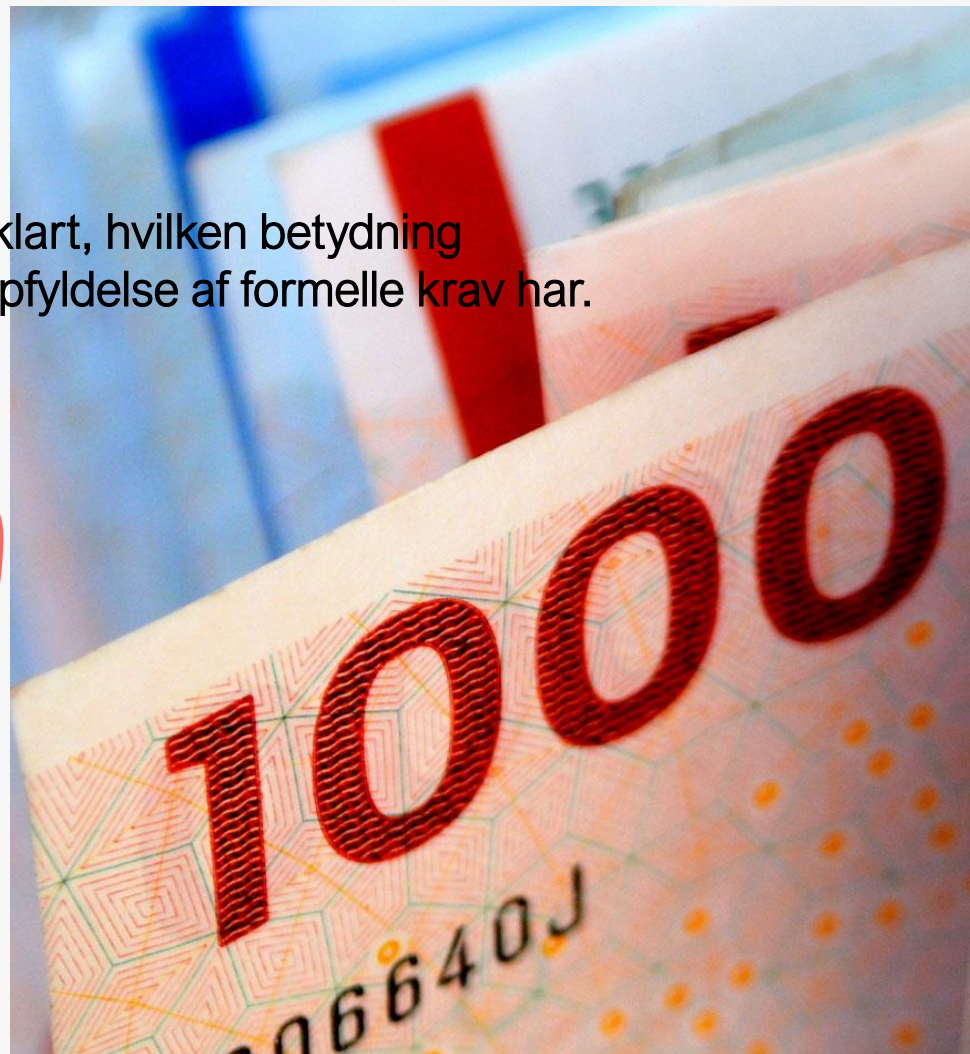
Kommissionens tilbagesøgningsmeddelelse (EUT 2019 C 247/1) giver adgang til at reducere beløb, der skal tilbagesøges med:

- De beløb, der opfylder en gruppefritagelsesforordning,
- De minimisstøttebeløb, hvis betingelserne herfor var opfyldt på tildelingstidspunktet (på nær dem, der ikke kan opfyldes retrospektivt).

NB: fortsat uklart, hvilken betydning manglende opfyldelse af formelle krav har.

GBER: ingen anmeldelsespligt, så kan anvendes til at minimere beløb, der tilbagesøges, hvis betingelserne i GBER er opfyldt.

Kommissionens retningslinjer for forenelig støtte: Krav om at den ulovlige støtte anmeldes – hvis den er delvist kan erklæres forenelig, er det kun den uforenelige del, der skal tilbagesøges.

C-614/20, LUX EXPRESS ESTONIA, EU:C:2022:641

Kompensation for forpligtelser til offentlig tjeneste – forordning 1370/2007, som ændret ved forordning 2016/2338

Artikel 1, stk. 1

” [...] Med dette for øje fastlægger forordningen, på hvilke vilkår de kompetente myndigheder, når de pålægger eller indgår kontrakter vedrørende offentlige serviceforpligtelser, yder operatører af offentlig trafikbetjening kompensation for deres omkostninger og/eller giver eneret til gengæld for opfyldelsen af de offentlige serviceforpligtelser.”

Artikel 4, stk. 1

I kontrakter om offentlig trafikbetjening og generelle regler skal det [...]

- b) på objektiv og gennemsigtig måde på forhånd fastlægges
 - i) hvilke parametre en **eventuel kompensation** beregnes ud fra, og
 - ii) i hvilken form og i hvilket omfang eventuelle enerettigheder tildeles, og på en sådan måde, at overkompensation udelukkes.

Artikel 3

” [...]

2. Uanset stk. 1 kan offentlige serviceforpligtelser, der består i anvendelse af maksimaltakster for samtlige passagerer eller for bestemte passagerkategorier, også være omfattet af generelle regler. Den kompetente myndighed **yder** efter principperne i artikel 4 og 6 og i bilaget operatørerne af offentlig trafikbetjening **kompensation** for den – positive eller negative – finansielle nettoeffekt på omkostninger og indtægter som følge af de takstforpligtelser, som de er pålagt ved generelle regler, på en sådan måde, at overkompensation udelukkes. Dette berører ikke de kompetente myndigheders ret til at lade offentlige serviceforpligtelser vedrørende maksimaltakster indgå i kontrakter om offentlig trafikbetjening.

3. Medlemsstaterne kan fra denne forordnings anvendelsesområde udelukke generelle regler om økonomisk kompensation for offentlige serviceforpligtelser, der fastsætter maksimumstakster for elever, studerende, lærlinge og bevægelseshæmmede, jf. dog bestemmelserne i traktatens artikel 73, 86, 87 og 88. Der skal gives underretning om disse generelle regler i medfør af traktatens artikel 88. En sådan underretning skal indeholde samtlige oplysninger om foranstaltningen og især de nærmere enkeltheder om beregningsmetoden”

DAGENS PROGRAM

- 1 Overblik over praksis siden sidst
- 2 Opsamling på COVID-19-sagerne
- 3 Søgsmålskompetence
- 4 Støttetildelende myndigheders pligter
- 5 Nyt om MEOP
- 6 Hot topics

C-331/20 P OG C-343/20 P, VOLOTEA SA OG EASYJET MOD KOMMISSIONEN, EU:C:2022:886

ANVENDELIGHED AF MEOP

Retten: Derfor skal MEOP konkret *ikke* finde anvendelse

- Støtteordningen forfulgte politiske formål
- Lufthavnsoperatørerne er ikke offentlige enheder
- Lufthavnsoperatørerne gennemfører blot ordning fastsat af regionen, uden nogen selvstændighed.

Aftalerne giver luftfartsselskaberne en fordel, "de ikke ville have opnået på markedsvilkår" fordi:

- Betaling ikke udgør modydelse for en tjenesteydelser der dækker et reelt behov hos lufthavnen
- Der er ikke afholdt et udbud.

EUD: MEOP *finder* anvendelse, da MEOP principielt skal anvendes, mm:

- Der ikke er nogen mulighed for at sammenligne den pågældende statslige adfærd i et givet tilfælde med den private operatørs adfærd, fordi denne adfærd er uløseligt forbundet med eksistensen af en infrastruktur, som ingen privat operatør nogen sinde kunne have opbygget (Chronopost), eller
- staten handler i sin egenskab af offentlig myndighed.

ANVENDELSE AF MEOP

Timișoara International Airport

1. Finansiering af ny terminal i perioden 2007-2009
2. Lufthavnsafgifter i 2007, 2008 og 2010
3. Aftaler med Wizz Air i 2008 og ændringer heraf i 2010.

Retten:

- Muligt i løbet af den administrative procedure at supplere sine ukomplette ex ante analyser baseret på ex ante information, MEN:
- Ingen oplysninger om nogen ex ante analyse af aftalen indgået i 2008, så det har ikke været muligt at vurdere, om lufthavnen agerede som en sammenlignelig privat operatør (*"whether the attitude of that public undertaking was comparable to the attitude of a rational private operator"*)
- Ex post rekonstruktion af et ex ante beslutningsgrundlag er ikke tilstrækkeligt til at opfylde MEOP.

C-331/20 P og C-343/20 P, Volotea SA og easyJet mod Kommissionen, EU:C:2022:886

"108...spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger en sådan fordel, [skal] principielt ske i henhold til princippet om den private aktør i en markedsøkonomi ..., medmindre der ikke er nogen mulighed for at sammenligne den pågældende statslige adfærd i et givet tilfælde med den private operatørs adfærd, fordi denne adfærd er uløseligt forbundet med eksistensen af en infrastruktur, som ingen privat operatør nogen sinde kunne have opbygget..., eller staten handler i sin egenskab af offentlig myndighed.

[...]

113 Hvad navnlig angår **anvendelsen** af princippet om den private aktør i en markedsøkonomi i et givet tilfælde følger det af Domstolens faste praksis, at dette indebærer, **at Kommissionen** efter en samlet vurdering, der tager hensyn til alle de relevante forhold i den foreliggende sag, **skal godtgøre, at den eller de virksomheder, der drager fordel af den pågældende statslige foranstaltning, klart ikke ville have opnået en tilsvarende fordel fra en privat aktør**, der normalt anses for forsigtig og omhyggelig, og som befinder sig i en situation, der ligger så tæt som muligt på den situation, som den pågældende stat befinder sig i, og som handler under sædvanlige markedsvilkår. Inden for rammerne af denne samlede vurdering skal Kommissionen tage hensyn til samtlige muligheder, som en sådan privat aktør med rimelighed kunne forudse, til enhver tilgængelig oplysning, der i væsentlig grad kan påvirke operatørens beslutning, og til de udviklinger, som kunne forudsiges på det tidspunkt, hvor beslutningen om at indrømme en fordel blev truffet...

114 Kommissionen skal navnlig tage stilling til, om den foranstaltning, hvorved fordelene blev givet, på dette tidspunkt kunne anses for at fremstå som økonomisk, forretningsmæssigt og finansielt rationel, henset til de kortsigtede og langsigtede rentabilitetsperspektiver samt til de andre forretningsmæssige eller økonomiske interesser, som den omfattede..."

C-160/19 P, Comune di Milano

"106...Hvis en medlemsstat under den administrative procedure **påberåber** sig kriteriet om den private investor, tilkommer det den i tvivlstilfælde utvetydigt og på grundlag af objektive elementer, som kan efterprøves, at føre bevis for, at beslutningen om at gennemføre foranstaltningen blev truffet i dens egenskab af aktionær ...

107 Det skal af disse elementer klart fremgå, at den pågældende medlemsstat forud for eller samtidigt med **indrømmelsen af den økonomiske fordel** har besluttet ved den foranstaltning, som faktisk er blevet gennemført, at investere i den kontrollerede offentlige virksomhed. **Der kan** i denne forbindelse **kræves beviser, hvoraf fremgår, at denne beslutning er baseret på økonomiske vurderinger**, som kan sammenlignes med dem, som en rationel privat investor, som befinder sig i en situation, som ligger så tæt som muligt på den situation, som nævnte medlemsstat befinder sig i, under de foreliggende omstændigheder **ville have udført, inden han foretog en sådan investering**, med henblik på at fastslå den fremtidige rentabilitet af en sådan investering ..."

DAGENS PROGRAM

- 1 Overblik over praksis siden sidst
- 2 Opsamling på COVID-19-sagerne
- 3 Søgsmålskompetence
- 4 Støttetildelende myndigheders pligter
- 5 Nyt om MEOP
- 6 Hot topics

HOT TOPICS

- Samspil mellem statsstøttere regler og andre EU-regler, f.eks.:
 - Ryanair-sagerne
 - C-284/21 P, Braesch EU:C:2023:58
- Følgerne af decentraliseringen, f.eks.:
 - C-349/17, Eesti Pagar, EU:C:2019:172
 - C-102-103/21, Autonome Provinz Bozen EU:C:2022:272
 - C-23/22, Caxamar, EU:C:2022:994
 - C-164/21 og C-138/21, BALTIJAS STARPTAUTISKĀ AKADĒMIJA, EU:C:2022:785

} Tilbagesøgnings pligt

} Fortolkning af GBER
- Offentlig virksomhedsudøvelse (beviskrav, MEOP mv), f.eks.:
 - T-522/20, Carpatair, EU:C:2023:51
- Statsstøttere reglernes eksterne dimension
 - Investeringscreening
 - Forordningerne om hhv. det international udbudsinstrument og udenlandske subsidier
 - U.S. Inflation Reduction Act (IRA)

TAK FOR I DAG. VI BYDER NU PÅ VIN OG SNACKS.

Grith Skovgaard Ølykke
Erhvervsjuridisk rådgiver, Principal
M 53 69 78 31
@ grol@kammeradvokaten.dk

Rass Holdgaard
Advokat, Partner
M 25 10 05 38
@ rho@kammeradvokaten.dk

Poul Schmith har indgået aftale med VISDA, som omfatter billederne i denne præsentation.

Præsentationen og de heri indeholdte billeder er udelukkende til intern brug for modtageren og må ikke viderespredes.